

ธรรมะนอกกะลา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อกระตุ้นหัวใจนะ เวลาคนเขาซ็อกเห็นใหม่ เขาต้องบีบหัวใจ เพื่อให้หัวใจมันสูบฉีดเลือด เพื่อให้ชีวิตมันกลับขึ้นมา เราปฏิบัติธรรมกันเห็นใหม่ หงอยเหงาเศร้าสร้อยนัก ต้องฟังธรรมเห็นใหม่ ธรรมะมันจะกระตุ้นหัวใจ กระตุ้นให้ความรู้สึกเราให้มันเข้มข้นขึ้นมา ให้เรามีความกระฉับกระเฉงนะ ในการประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ เวลาปฏิบัติไปมันชินชาเห็นใหม่ มันอ่อนนอกอ่อนใจ ในการประพฤติปฏิบัติ แต่ถ้าเรามีบุญกุศลมีกำลังใจของเราจะเทียบตัวเองอยู่ตลอดเวลา เวลาความทุกข์ มันตามมาเห็นใหม่ ไพลนกัน มันเผาไหม้มันตลอดเวลาอะ ชีวิตเป็นแบบนี้ วันๆ เป็นแบบนี้ มันคุ้นชินกับมันไม่ได้ ถ้าคุ้นชินกับมันไม่ได้ มันต้องตื่นตัว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ไม่มีศาสดา ไม่มีศาสนาเห็นใหม่ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญญาธิการมาเป็นสยามภูตรัฐ์เองโดยชอบ แต่ขณะที่ตรัสรู้เองโดยชอบ ออกไปศึกษาประพฤติปฏิบัติกับเจ้าลัทธิต่างๆ เห็นใหม่ มันไม่มีศาสนา ก็ไปศึกษาเหมือนเรานี้แหละ ปัจจุบันนี้ธรรมะของพระพุทธเจ้ามี แล้วเราศึกษาอยู่ที่นี่ เราประพฤติปฏิบัติอยู่เห็นใหม่

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันไม่มีธรรมะเห็นใหม่ มันมีอยู่ตามที่ศาสดาในลัทธิต่างๆ เขาสอนอยู่ เขาสอนของเขาไป ทำทุกกริยาพยายามทรมาณตนเพื่อจะเอาชนะกิเลสเห็นใหม่ ใครยังว่าเป็นพระศาสดา เป็นพระศาสดา เป็นพระอรหันต์ทั้งนั้นละ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราไปศึกษาแล้ว ทำได้ ทำได้หมายถึงว่าทำใจได้อย่างนั้น พยายามประพฤติตามได้ แต่ถึงที่สุดแล้วอาจารย์หมกมุ่นใจ เพราะมันไม่ถึงที่สุด มันเป็นไปไม่ได้ ไม่ถึงที่สุดเห็นใหม่

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศึกษาเจ้าลัทธิต่างๆ สุดท้ายแล้วกลับมา ทรมานตนขนาดไหนก็ไม่ใช่ทางเห็นใหม่ มาทบทวน ทบทวนถึงว่าทำไมมันไปไม่ได้ ทำไมมันไปแล้วมันทางตันเห็นใหม่ มาคิดถึงตั้งแต่โคนต้นหญ้า ตั้งแต่เป็นเด็ก อารมณ์ความรู้สึกอย่างนั้น มันมีความรื่นเริงเป็นสุข อารมณ์อย่างนั้นน่าจะใช้ทาง

อานาปานสติกำหนดลมหายใจเข้า ลมหายใจออกเห็นใหม่ ตั้งใจอย่างนั้น ฟุ้งความรู้สึกของตัวเองตลอด ฉันทอาหารของนางสุชาดา เพราะทำทุกกริยามาอยู่ตลอดเวลา เพราะฉันทอาหารของนางสุชาดาเห็นใหม่ ร่างกายมันฟุ้งฟูขึ้นมา ถาดทองคำนี้เสี่ยงทายเลยนะ ถ้าเราจะมีโอกาสได้ตรัสรู้ธรรม ถ้าถาดทองคำนี้ลอยไป ถ้ามันลอยทวนกระแสน้ำไป เราถือว่าเรามีโอกาสไง แล้วลอยถาดทองคำไป มันก็ทวนกระแสน้ำไปจริงๆ เห็นใหม่ มันได้กำลังใจนะ ได้กำลังใจมาเห็นใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรมนะ ฉันทอาหารของนางสุชาดา แล้วเสี่ยงทายด้วยถาดทองคำที่เขาถวายหมดใจ ถวายทั้งทองคำ ถวายทั้งถาดด้วย ถวายทั้งอาหารด้วย พอเสี่ยงทายไป ถ้าเป็นเราเราจะเสี่ยงทายใหม่ เราได้ถาดทองคำเราจะเอาถาดทองคำกลับบ้าน เอาถาดทองคำกลับบ้าน เราก็ได้ถาดทองคำ แต่เราก็ไม่ได้ธรรมใจ เพราะอะไร เพราะจิตใจมันตระหนี่ถี่เหนียวขนาดนั้นเห็นใหม่ เขาเสียสละมา นางสุชาดาเขาเสียสละนะ ทั้งอาหาร ทั้งถาด ทั้งถ้วยจานทั้งนั้นล่ะ เรานั่นอาหารเขาแล้วเห็นใหม่ อาหารดำรงชีวิตนะ แต่ทองคำมันกินไม่ได้นะ

ลอยถาดทองคำเสี่ยงทายขึ้นไป พอเสี่ยงทายขึ้นไปมีกำลังใจขึ้นมา ฟุ้งฟูเห็นใหม่ ฟุ้งฟูร่างกายมีกำลังของเราขึ้นมา ถึงเวลากำหนดอานาปานสติลมหายใจเข้าและลมหายใจออก กำหนดลมหายใจแล้วมีสติระลึกอยู่กับมันตลอดไปเห็นใหม่ ระลึกอยู่กับลมหายใจ จิตละเอียดเข้ามาได้ มันมีความสงบเข้ามาได้ จิตสงบเข้าไปจนละเอียดลึกซึ้งเข้าไป จนปฐมยาม บุพเพนิวาสานุสติญาณ มัชฌิมายาม จุตูปปาตญาณ ยามสุดท้ายเห็นใหม่ อาสวัคชญาณ ทำลายกิเลส มันไม่มี เราศึกษากับเจ้าลัทธิต่อๆ มันไม่มีอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้ไม่ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงปฏิญาณตนว่า เป็นไก่อตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา ไม่มี เป็นไก่อตัวแรก เป็นองค์ศาสดา เป็นผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ ธรรมะอย่างนี้เป็น

ธรรมะนอกกะลา เป็นนอกกะลานั้น ถ้าในกะลาเห็นใหม่ ในกะลาไปศึกษากับเขามา ธรรมะในกะลา ธรรมของเขาธรรมในกะลา ธรรมจากความจำของเขา ความศึกษาต่อๆ กันมาเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากันมาทั้งนั้น แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มันก็เป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ใจ

มนุษย์เกิดมามีธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ เห็นใหม่ มีกายกับใจด้วย กายกับใจ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ เป็นอาการของใจเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาในชาตินี้เห็นใหม่ มีความรู้สึก สัญชาตญาณกับมีร่างกาย ธาตุ ๔ และขันธ ๕ แต่หัวใจอยู่ไหนล่ะ หัวใจที่เอาไปศึกษานี้หัวใจอยู่ไหน เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษาเห็นใหม่ ศึกษา เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ธรรมะนอกกะลา นอกจากธาตุ ๔ และขันธ ๕ นอกจากธาตุ ๔ และขันธ ๕ แล้วใจมันไม่มี เพราะใจมันตรัสรู้ไปแล้ว ใจมันเป็นธรรมไปแล้ว เอโก ชัมโม ธรรมเป็นเอกเห็นใหม่

เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สร้างสมบุญญาธิการมา ๔ อสงไขยแสนมหา กัป การสร้างมา ภูษาดิของมนุษย์ การศึกษามา พฤติกรรมเห็นใหม่ การศึกษามา การสร้างคุณงามความดีมา จิตใจได้ฝึกฝนอย่างนี้มาเห็นใหม่ ฝึกฝนมาต่างๆ การกระทำมา เห็นใหม่ ถ้าเธอคิดของเธอบ่อยๆ เข้าจะเป็นจริตนิตย จริตนิตยของเธอ ย้ำคิดบ่อยๆ เข้า คือมันทำบ่อยๆ เข้าจะเป็นจริตนิตยเห็นใหม่ จริตนิตยจะทำให้เธอเป็นกรรมของเธอ เป็นกรรมต่างๆ เห็นใหม่ กรรมมันเกิดที่ไหน มันเกิดจากภวาสวะ เกิดจากภพ เกิดจากจิตติจิต เกิดจากใจ

นี่เราจะเอาใจมาประพฤติปฏิบัติธรรม ไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เห็นใหม่ ก็เอาใจเอาธาตุ ๔ และขันธ ๕ เอาสิ่งที่อยู่ในกะลา เอาสัญชาตญาณของมนุษย์ไปศึกษากับเขา แล้วเวลาทำลาย ทำลายอะไร ทำลายกิเลสอวิชชาไปทั้งหมด จิตใจนี้พ้นออกไปจากกิเลสเห็นใหม่ มันเหลืออะไร เหลือธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ เป็นอะไร เป็นภาราวเว ปลูกกษุณฺหา ภาราวเว ปลูกกษุณฺหาเห็นใหม่ เป็นธาตุ ๔ และขันธ ๕ ที่สะอาดบริสุทธิ์ แล้วหัวใจไปไหน หัวใจไปไหน หัวใจที่มันไปไหน ภวาสวะภพไปไหน โคนทำลายหมดแล้วเห็นใหม่ มันไม่เหลืออะไรสักอย่างเลย เหลือแต่สอุปาทิเสสนิพ พาน เหลือแต่ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ไว้เพื่อสื่อสารธรรมะ เพื่อจะเผยแผ่ธรรม เพื่อจะรื้อสัตว์กัน สัตว์ใจ

เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เรามีกิเลสอวิชชา เรามีอวิชชาพาเราเกิดมา เกิดมามันก็เกิดมา ในกะลา เกิดมาในกะลา เกิดมาเป็นมนุษย์มีธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ ครอบงำไว้ ธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ เป็นขันธมาร ขันธ์อันนี้เป็นมาร ขันธ์อันนี้เป็นการยึดมั่นถือมั่นของเราเห็นใหม่ แล้วมาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สิ่งนี้เป็นธรรมและวินัย ธรรมวินัยนะ ธรรมวินัยจะเป็นศาสดาของเรา ศึกษาธรรม ศึกษาเพื่ออะไร เพื่อเป็นประโยชน์กับเรา ศึกษาเห็นใหม่ ถ้าเราไม่ศึกษาเลย เราไม่เข้าใจสิ่งใดๆ เลยเห็นใหม่

คูลี ทางโลกเขาศึกษาทางวิชาการกัน เขาศึกษามาเป็นวิชาชีพของเขา ถ้าเขาไม่มีวิชาชีพของเขาวิชาการรองรับ เขามีค่าวิชาชีพนะ ค่าวิชาชีพของเขา เขาทำงานของเขา เขามีค่าวิชาชีพของเขาด้วย เขาทำงานเป็นเนื้องานของเขาแล้ว เขายังมีค่าวิชาชีพอีกต่างหากนี่ไง นี่เพราะศึกษามาเป็นวิชาชีพ แต่เวลาเราศึกษาธรรมะ มันก็ศึกษามาเป็นความรู้เป็นอาชีพอันหนึ่งนะ นี่อาชีพอันหนึ่งอาชีพว่าเอาธรรมะเอามาเป็นการเลี้ยงชีพ

แต่เราประพฤติปฏิบัติธรรมมันไม่ใช่ เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้แล้วเห็นใหม่ ภิกษุเลี้ยงชีพด้วยปลีแข้ง ออกบิณฑบาตเป็นวัตร เป็นเนืองนาบุญของโลก เพื่อเขาจะได้ทำบุญทำทานของเขา เขาเรียกสมณะเห็นใหม่ สมณะเป็นสมมุติสงฆ์ก็ยังดีกว่า เพราะอะไร เพราะเขามีโอกาสได้ทำทานของเขา เขาเรียกสมณะนี้เป็นบุญกุศลของเขา นี่ไงเราอยู่ตามความเป็นจริงของชีวิตของสมณสาธูป มันก็เป็นการเลี้ยงชีพของเราได้แล้ว ทำไมต้องเอาทางวิชาการ เอาธรรมะออกมาเพื่อเลี้ยงชีพอีกล่ะ ธรรมะมันต้องกลับมาแก้ไขเราเห็นใหม่

เราจะพ้นออกจากกะลาของกิเลสไป เราจะต้องมีความจริงจังของเราเห็นใหม่ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นธรรมะนอกกะลานั้น เป็นธรรมะที่จินตนาการไม่ได้ เป็นธรรมะที่เราจะเอาเป็นประโยชน์กับเราไม่ได้ เอามาเป็นความจริงของเราไม่ได้ ประโยชน์ของเราประโยชน์กับการประพฤติปฏิบัติ แต่เราจะรู้โดยในกะลาไม่ได้ ต้องรู้นอกกะลา นอกกะลานั้นเอาอะไรไปรู้ล่ะ แล้วมันเอาเป็นความจริงกับเราเป็นความจริงอย่างไร เราศึกษามา ศึกษาเพื่อเหตุใด ศึกษาเพื่อเป็นสมบัติของเราหรือความจำเป็นสมบัติของเราได้ใหม่

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นวิชาชีพ เอามาเป็นสมบัติของเราได้ไหม เป็นสมบัติของเรา มันต้องเป็นความจริงของเรา ถ้าเป็นความจริงของเรา มันนอกกะลานะ มันนอกกะลา สิ่งที่เขาอยู่ในกะลาเขารู้กับเราไม่ได้หรอก เพราะความอยู่ในกะลาเห็นไหม นี่สัญญา รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันรู้ได้แค่นี้ มันรู้อยู่ในกะลาของมัน แล้วยังมีวิชาครอบงำอีกต่างหากนะ แม้แต่ในกะลาแล้วนะ ในสัญญา ในสังขารนี้มันคิดมันปรุงขึ้นไป มันยังมีกิเลสอวิชชาบังเงาขึ้นไปอีกนะ เราดีกว่าพระพุทธเจ้าอีกต่างหากนะ ธรรมและวินัยเขียนไว้คับแคบเกินไป ปัญญาเราสูงส่งมากกว่านั้นนะ ติความได้มากกว่านั้น จะเป็นผู้นำคนอื่นไป

นี่มันอยู่ในกะลาครอบนะ มันยังอวดตัวว่ามันเก่งมันรู้ไปหมดนะ ทั้งๆ ที่มันไม่รู้อะไรเลย เพราะที่สิ่งที่รู้มานี้เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ธรรมะของเราเลย เรารู้สิ่งใด ถ้าเรารู้สิ่งใด เราต้องแก้ไขเราได้สิ ถ้าเราแก้ไขของเราได้จริงเห็นไหม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันเป็นวิธีการที่เราจะทำลายกะลานั้นออกไป ถ้าทำลายกะลาเราไป เวลาทำลายกะลาออกไป เราจะเห็นเป็นโลกกว้าง โลกกว้างมาก ความเป็นจริงเห็นไหม วัฏสงสาร เห็นไหม จิตมันเกิดในวิภวภูมิจิตเกิดในกามภพ รูปภพ อรูปภพนี่มันอยู่ในกะลานะ

เห็นไหมชีวิตของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ มันเป็นผลของวิภวภูมิจิตเป็นผลของบุญของกรรม มันเป็นผลของวิภวภูมิจิตนะ เราทำบุญกุศลมา ทำบาปอกุศลมา จะเกิดในวิภวภูมิจิตเห็นไหม เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม เกิดในนรกอเวจี เกิดนี้ เกิดตาย ๆ จิตนี้มันไม่เคยตาย จิตมันมีกรรมครอบงำอยู่ มีพญามารครอบงำอยู่ มันไม่เคยตาย มันเวียนตายเวียนเกิด มันไม่เคยทำลายของมันเห็นไหม ไปอยู่บนพรหมมันมีความสุข ๘๐,๐๐๐ ปี ก็หมื่นปีก็แล้วแต่ก็ต้องหมดอายุขัย ก็ต้องลงมาเกิดใหม่ ไปเกิดในนรกอเวจีก็หมื่นปีก็แล้วแต่เห็นไหม ๑๖ หมื่นปี ๆ สะ นะ โส เห็นไหม ก็กลับมาเกิดอีก แต่ตัวมันเองก็ไม่เคยทำลายหรือเห็นไหม ถ้าในกะลานั้นก็เป็นอย่างนี้

ในกะลานั้นไม่มีการทำลายกัน ในกะลานั้นเป็นของคงที่ของมัน คงที่อยู่ในกะลาเห็นไหม แล้วเราก็ศึกษาธรรมะ ธรรมะในกะลา ธรรมะในกะลานั้นเราก็มีดีมีชั่ว ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว มีศาสนาไม่ศาสนาก็แล้วแต่ เราทำบุญของเราก็คือบุญของเรา ทำบาปอกุศลก็บาปอกุศลของเรา มันก็เกิดอยู่ในกะลา มันมีของมันโดยธรรมชาติของมัน มันเป็น

อามิส มันทำให้เราเวียนตายเวียนเกิดอยู่ในภพนี้ อยู่ในวัฏสงสารนี้ แล้วเวลาประพาศปฏิบัติธรรม ถ้าธรรมะในภพมันเอาธรรมะเห็นใหม่เป็นวิชาชีพของมัน ว่ามันมีธรรมๆ จะจีธรรมไปนะ จะจีธรรมให้พ้นออกไปจากภพ มันเป็นไปได้หรือไม่หรือ

มันเป็นไปได้ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกเห็นใหม่ เป็นผู้ชี้ทางเท่านั้น เราจะประพาศปฏิบัติของเรา เพราะมารมันครอบงำอยู่บนอะไร มันครอบงำอยู่บนจิต มันครอบงำอยู่บนภพ มันครอบงำอยู่ในหัวใจของเรา แต่เวลาเราเข้าไปในหัวใจของเรา เวลาเราสื่อสารกัน เวลาเราใช้สมองกัน เราใช้ความคิดของเรา เราว่าสิ่งนี้เรามีความรู้เห็นใหม่ คนที่เขารู้วาระจิต เขารู้ว่าเราคิดอะไร เขารู้ว่าเราทำอะไรเห็นใหม่

พระอรหันตธรรมชำนาญในจิตมาก แม้แต่จิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ พูดถึงว่าอุปาทิเสสนิพพานไม่มีแล้ว แล้วทำไมมีจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอีกล่ะ ทำไมจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเข้าปฐมฌาน ทุติฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญจนตนะ เนวสัญญานาสัญญายตนะ เข้าออกเห็นใหม่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน พระอุบาลีถามขึ้นมา พระอรหันต์เหมือนกันเห็นใหม่ ว่านี่พระพุทธเจ้าไม่เสด็จปรินิพพานแล้วหรือ พระอรหันตธรรมบอกยังปัจจุบันนี้จิตนี้มาเข้าปฐมฌาน ทุติฌาน ตติยฌาน เพราะคำว่าจิต คำว่าจิตมันเป็นวิธีการเป็นคำบัญญัติที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ให้สื่อสารกันเห็นใหม่ จิตกับใจ ธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ สิ่งต่างๆ ในปัญญาพุทธศาสนา มีไว้บัญญัติเพื่อสมมุติบัญญัติ เพื่อเราจะสื่อสารความหมายกัน นี่ใจเวลาจิตของพระอรหันต์ จิตของปุถุชน จิตของผู้มีกิเลส จิตของพระอรหันต์ แต่พอถึงที่สุดแล้วไม่มีอะไรสักอย่าง ไม่มีอะไรสักอย่าง

แต่พระอรหันต์กับพระอรหันต์เขาคุยกันนี้ เขาสื่อกันได้ สิ่งที่เขาเข้ามาคืออะไร ถ้านิพพานไม่มี แก่จิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่เข้ามาเข้า เข้ามาเข้า ปฐมฌาน ตติยฌาน นั่นคืออะไร นี่ใจนิพพานมีอยู่ แต่มีขันธ์ ถ้าไม่มีมันก็มีแบบวิทยาศาสตร์ใจ จิตก็ต้องเป็นจิตตายตัว จิตก็คือภพ ถ้าพระอรหันต์มีภพ พระอรหันต์จะพ้นจากกิเลสไปได้ยังไง เพราะอรหันต์ไม่มีภพ แต่เพียงแต่เป็นบัญญัติสื่อสารกัน เป็นสมมุติอันหนึ่ง สมมุติว่าคุย สมมุติว่ามันจะสื่อสารกันว่าเราจะสื่อสารกันยังไง

จิตพระพุทธเจ้าไม่มี ธาตุ ๔ และชั้น ๕ เห็นใหม่ เพราะทำลายกะลาครอบนั้น ออกไปหมดแล้ว กะลาครอบเห็นใหม่ กะลาครอบมันก็ธาตุ ๔ และชั้น ๕ มันก็มีธรรมชาติของมัน แต่ของเรานี้มีกะลาครอบอยู่ด้วย ครอบหัวใจอยู่ด้วย มีมาร มารมันยูแห่ย์อีกด้วย มันยูแห่ย์ของเรา เราก็ถือตัวถือตนเห็นใหม่ ศึกษาปริยัติ พระพุทธเจ้าวางวินัยไว้แล้ว ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธะ ปริยัติศึกษา ศึกษาเอาไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติ ให้ประพฤติปฏิบัติ หากะลามันอยู่ไหน กะลามันอยู่ไหน ทูบมันทำลายมันสิ กะลามันอยู่ไหน กะลามันยังครอบอยู่ยังหาไม่ได้เห็นใหม่

คูสิ ในการอวกาศ ในแสงต่างๆ ในจักรวาลเห็นใหม่ คูสิ โอโซนของอากาศต่างๆ มันเข้าไป นี่มันก็เป็นส่วนหนึ่ง แต่มันเห็นใหม่ คูสิ คาร์บอนไดออกไซด์มันขึ้นไปเป็นเรือนกระจก มันทำให้แสงส่องเข้ามา ทำให้โลกร้อน นี่ขนาดมันเป็นอากาศนะ มันยังกว้างขวางได้ขนาดนั้น แล้วนั่นนามธรรมความคิด มันยิ่งละเอียดอ่อนกว่านั้นเพราะเป็นนามธรรม มันจินตนาการได้มหาศาล ยิ่งกว่าอากาศในจักรวาลนี้อีก มันเป็นได้ขนาดนั้นนะความคิดของเรา

แล้วมันคิดของเรามันก็ว่ามันรู้ธรรมะไง เวลารู้ธรรมะ อู้ฮู รู้ไปหมดเลย มันจะเป็นสภาวะแบบนี้สภาวะแบบนั้น มันในกะลา ธรรมะในกะลา ธรรมะในกะลามันไม่ได้ทำสิ่งใดเป็นประโยชน์กับมันเลย นี่มันเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วเราเอามาสื่อสารกันเพื่อเป็นประโยชน์กับเราหรือ ประโยชน์กับเราเพื่ออะไรละ เพื่ออยากดัง อยากใหญ่ อยากมีชื่อเสียง สักการะเห็นใหม่ พอมีชื่อเสียงมันก็มีลาภสักการะ มันก็มีเครื่องบูชา มา สิ่งนี้เป็นอะไร

คูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ ลอยถาดทองคำทิ้งไปเลย ยังไม่ต้องการสิ่งใดขนาดยังไม่ได้ตรัสรู้ธรรมนะ แล้วตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วเป็นศาสดาขึ้นมา ลาภสักการะมหาศาลเลย แล้วจะทำไว้เพื่ออะไรละ ก็เพื่อสังคมสงฆ์ไง ทำต่างๆ เพราะสิ่งนี้เห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว ไปเทศน์ยสะเห็นใหม่ได้มาได้ปัญญาวิคคีย์ ได้ยสะ เวลาจะออกเผยแผ่ธรรมนะ “เธอทั้ง ๖๐ รวมทั้งเราด้วย พ้นจากบ่วงที่เป็นทิพย์และบ่วงที่เป็นโลก เธอจะไปอย่าซ้อนทางกัน โลกนี้เราร้อนนัก เขาต้องการธรรม เขาต้องการธรรม” เห็นใหม่

พระอรหันต์ทั้งนั้น ๖๑ องค์ เวลาเผยแผ่ธรรม พระอรหันต์จะคิดอะไร พระอรหันต์ไม่ต้องการสิ่งใดทั้งนั้น เวลาจะพูดธรรมะ ธรรมะไม่ต้องการสิ่งใด มันก็เป็นสัจจะความจริงสิ แต่เราพูดเพื่ออยากดังอยากใหญ่ อยากต้องการให้เขาเคารพนับถือ มันพูดเพื่ออะไร พูดเพื่อเอาใจเขา ไปประจบสอพลอ ธรรมะสอพลอ ธรรมะในกะลา อยู่ในกะลามันเข้าใจกันได้เห็นใหม่ กะลานี้มันเข้ากันได้ แต่ถ้าธรรมะนอกกะลานั้น เราอยู่นอกกะลา เราอยู่นอกบัญญัติ นอกจากมารที่มันจะจับต้องได้ที่จะตามได้ทัน นี่ตามได้ทันนี้มันอิสระเสรีภาพอยู่ขนาดนั้น

การแสดงธรรมของครูบาอาจารย์ของเราที่อยู่นอกกะลา มันแสดงธรรมเหมือนกันเห็นใหม่ พูดเหมือนกัน พูดธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วจิตใจมันอยู่นอกกะลาแล้ว มันเห็นไปหมดใช่ไหม อยู่นอกจักรวาล อยู่นอกต่างๆ เห็นดวงดาวทั้งหมด อยู่ในสิ่งต่างๆ มันเป็นไป เป็นไปอย่างไร แต่เราเป็นส่วนหนึ่งของดวงดาว ไม่ใช่ดวงดาวนะ เราเป็นส่วนหนึ่งของดวงดาว เป็นสวะ เป็นผลของวิญญูะ เกิดตายโดยกรรม

แต่ขณะนี้ปัจจุบันนี้ เรามีความศรัทธามีความเชื่อของเรา เรามีโอกาสมีวาสนามาก บวชมาในพุทธศาสนา เราจะทำอย่างนั้นเพื่อประโยชน์กับเรา เพื่อประโยชน์กับเราเห็นใหม่ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกแล้ว ถ้ายังใช้ความคิดเป็นปัญญาโลกๆ อยู่อย่างนี้ ปัญญาที่เป็นปริยัติอยู่ ปัญญาจำมาโดยสมอง ดูเวลาศึกษาเล่าเรียนสิ เราศึกษาธรรมะ เราเรียนธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ เวลาสอบได้นักธรรมโท นักธรรมตรี นักธรรมต่างๆ เห็นใหม่ เขาสอบผ่านๆ สอบผ่านธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วหัวใจมันเป็นอะไร สอบผ่านมันก็ได้ใบประกาศมา แล้วหัวใจมันรู้อะไร หัวใจมันทุกข์ยากไหมละ แล้วหัวใจที่ทุกข์ยาก ที่ศึกษามาในกะลา ที่ศึกษาในกะลาของเรา

ธรรมะพระพุทธรูปเจ้ามันสาธุ มันประเสริฐๆ วางธรรมวินัยไว้ให้เราก้าวเดิน แต่ด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยากของเราเอง มันทำให้เรามีคบอดเอง มีคบอดว่าศึกษาธรรมมาจะเหมารวมว่าเป็นของเรา เป็นของเรา เราจะมีความรู้ต่างๆ เราได้ประกาศมาแล้ว เราต้องเป็นของเราสิ เราจริงๆ เราสอบผ่านมาแล้ว แล้วความจริงที่เกิดขึ้นมาหัวใจ สีสมาธิ ปัญญามีใหม่ ถ้ามีศีล มีสมาธิขึ้นมา มันจะทำให้จิตใจให้สงบร่มเย็นเข้ามา แล้วจิตใจมันสงบร่มเย็นได้ไหม

มันเหมือนหมาแทะกระดูกเลย หมาแทะกระดูกมันกินน้ำลายมันนะ กระดูกมันเป็นอาหารใหม่ แต่มันก็ขบเคี้ยวของมันเป็นธรรมชาติของมัน แทะกระดูกของมัน นี่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ มันก็คิดของมันเอง จินตนาการของมันไปเอง แล้วมันกินอะไรก็กินอารมณ์ตัวเองไง นี่ไงเหมือนหมาแทะกระดูกเลย ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่กระดูกนะ ไม่ใช่กระดูกไว้ให้หมาแทะ

ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสูงส่งมาก ถ้าใครประพฤติปฏิบัติเข้าสู่ความจริง มันจะทำลายกะลาที่เอาจิตนี้พ่นออกจากกะลาไปได้ ออกไปสู่ ไปสู่โลกกว้าง ไม่ใช่อยู่ในอำนาจของกิเลสตัดหาความทะยานอยากที่มันครอบงำไว้แบบนี้ กิเลสตัดหาครอบงำเอาไว้ แต่จิตมันก็ยังอวดรู้ อวดฉลาดว่าตัวเองมันรู้ ตัวเองเป็น เป็นอะไร ก็เป็นสิ่ง ที่ครอบงำไว้โดยชั้น ๕ โดยกะลาอันนี้ครอบงำไว้ไง แล้วกิเลสมันก็ยังยุแหย่อีกนะ ทำอวดรู้ อวดฉลาดไปว่าเป็นธรรม เป็นธรรม เป็นธรรม มันไม่เป็นสักอย่างหนึ่ง ไม่เป็นสักอย่างหนึ่งเพราะอะไร เพราะมันไม่มีข้อเท็จจริงในหัวใจ ในความเป็นจริงอันนั้นเลย

ถ้ามีความเข้าใจข้อเท็จจริงเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าธรรมและวินัยบอกไว้ ธรรมเนียม ๔๐ ห้อง ต้องทำความสงบของใจเข้ามาก่อน เวลาเทศน์อนุพุทธพิภดา ตั้งแต่เรื่องของทาน ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติใหม่เห็นใหม่ เข้ามา ธรรมวินัยบัญญัติไว้เพื่อข่มขืนคนที่หน้าด้าน เพื่อให้คนที่ไม่มีศรัทธาให้มีศรัทธา เพื่อคนที่มีศรัทธาให้ศรัทธามากขึ้น เพื่อให้หมู่สงฆ์อยู่กันด้วยความสุขเห็นใหม่ นี่ก็เหมือนกันเวลาเข้ามาเทศน์ว่า การที่เทศน์อนุพุทธพิภดา ก่อน ให้ทำทานก่อน ให้รู้จักผลของทาน รู้จักผลของทานแล้วนี้ รู้ผลของนรกสวรรค์ รู้ต่างๆ ที่มันเป็นไปเห็นใหม่ พอจิตใจมันคล้อยตามเห็นใหม่ นี่จิตใจควรแก่การงาน พอควรแก่การงานถึงจะเทศน์อริยสัจ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาประพฤติปฏิบัติอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ทุกข์มันเกิดที่ไหน ถ้าไม่มีที่เกิดทุกข์ ที่ตั้งแห่งทุกข์ เหมือนกัน ถ้าไม่มีหัวใจ ไม่มีความรู้ อะไรเป็นตัวเกิด ปฏิสนธิจิตอยู่ที่ไหน เรื่องอย่างนี้นะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้หมด รู้ตลอดเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมมาโดยชอบ ตรัสรู้มาโดยอย่างไร บุญเพนิวาสานุสติญาณเห็นยังงี้ จุตูปปาตญาณเห็นยังงี้ อาสัควายขญาณเห็นยังงี้

แล้วสิ่งที่เห็น สิ่งที่ได้กระทำขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาจากหัวใจ แล้วจิตดวงอื่นมันก็เป็นอย่างนั้น เพราะจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการมา ๔ อสงไขยแสนมหากัป มันมหาศาลอยู่แล้ว มันย้อนทุกจิตตอนาคตังสญาณ จูจิตนี้ได้ทุกดวง ว่าจิตนี้ควรทำอะไร จิตนี้มาจากไหน แต่เวลาสอนเราๆ ไม่รู้เรื่องเลย เราทำอะไรไม่เป็นเลยเห็นไหม ธรรมะในกะลาไง ว่าอวดรู้อวดเห็น

แล้วทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน เพราะถ้าไม่ทำความสงบใจ เวทีสถานที่ทำงานมันไม่มี ถ้าเวทีสถานที่ทำงานไม่มีทำไปเห็นไหม เลื่อนลอย ธรรมะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตรีภักกันไปเรื่อย นั่นมันเป็นปริยัติ ปริยัติคือการศึกษามา การจำมาเห็นไหม การท่องจำมาเป็นการเคลมว่า ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ความจำไม่เป็นความจริง แล้วปากเปียกปากแฉะนะ เวลาพูดต้องถูกต้องแม่นยำ ถูกต้องแม่นยำ

เวลาถ้าเราประพฤติปฏิบัติของเราไป จนทะลุออกนอกกะลาไปแล้วนะ มันจะถูกต้องแม่นยำกว่าไอ้พวกอยู่ในกะลาพูดอีก ไอ้พวกอยู่ในกะลาพูดมันอยู่ในกะลาของมัน มันเถตรงใจ นี่เถตรงบาดตร แหม เอาบาตรขึ้นมาสอง แหม โอ๊ย บาตรเป็นยังงี้อามาต้อง ไม่รู้ด้วยเหตุผลเลย เขาสองบาตรกันเพื่ออะไร ก็พูดไปอย่างนั้นล่ะ พูดให้มันตรง แล้วพยายามสร้างอารมณ์ของเราให้เป็นตามที่เรารู้พูด มันเป็นไปได้หรือ

มันเป็นสิ่งที่ในกะลานี้ ทำอะไรมันก็ผิดพลาดไปหมดเพราะอะไร เพราะมันในกะลาเพราะมีกิเลสตัดหาความทะยานอยาก คุณสิละลามันครอบงำตัวไว้ มันแคบๆ มันอยู่ขลุกลกๆ อยู่ของมัน มันทรมาณของมันอยู่อย่างนั้น นี่เหมือนกันกรงขังความคิดเรามันขังเราไว้ ขังหัวใจนี้เอาไว้ พอขังหัวใจนี้เอาไว้ มันศึกษาธรรมะขึ้นมา มันก็ว่ามันรู้ของมัน มันจินตนาการของมันไป แล้วมันจะเป็นความจริงไหมล่ะ

แต่ถ้ามันรู้จักตามความเป็นจริง รู้จักในภาคปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ไม่มีการปฏิบัติ ไม่มีเอาหัวใจมาทรมาณมัน ทรมาณอวิชชา ทรมาณมาร ทรมาณสิ่งที่มันความคุมหัวใจ ทรมาณ ทรมาณให้มันยอมจำนน ทรมาณให้มันยอมให้หัวใจนี้ได้มีอิสรภาพ การทรมาณเห็นไหม อดนอนผ่อนอาหารเพื่ออะไร เพื่อ

ทำความเข้าใจของใจ ถ้าใจมันสงบขึ้นมาเห็นใหม่ มันจะมีตัวตนของมัน มันจะมีสถานที่ทำงานของมัน มันต้องมีเหตุมีผลดี

นี่มันไปยึดหมคเลยว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งที่เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยึดถือว่าเป็นเรา มันเป็นความเห็นอันหนึ่งเห็นใหม่ ความเห็นอันหนึ่งมันก็กะลานั้นละ ความเห็นคืออะไร สัญญา สังขาร ความคิดความปรุงความแต่ง มันก็เป็นกะลาอันหนึ่ง แล้วเราทะลุไปไม่ได้ แล้วมารมันก็อาศัยอย่างนี้ละใช้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เห็นแล้วเข้าใจเรื่องอย่างนี้มาก ที่นี้เวลาประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว ทอดธุระเลยจะสอนได้ยังไง จะสอนได้ยังไงนะ เห็นใหม่ จนพรหมมานิมิต แล้วเป็นบุญขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วย

มันคำพูดคำเดียว กะลาอันเดียว อยู่นอกหรือในกะลาเท่านั้นเอง สังขาร ความคิด ความปรุงความแต่ง มันก็เป็นกรงขังของใจ แล้วใจจะทะลุมันออกไปได้ยังไง ถ้ามันเป็นด้วยกิเลสตัดหาความทะยานอยาก มันก็ไม่กล้าออกนอกกะลา ออกนอกกะลาจะไปอยู่ได้ไง ออกนอกกะลาแล้วจะไปอยู่ที่ไหน อยู่ในกะลาๆ มันครอบอยู่ยังปลอดภัยนะ กะลาขังครอบเราไว้ เรายังมีพื้นที่ให้เราอาศัย ถ้ามันทะลุกะลาออกไป เราจะไปหากินยังไง เราจะทำยังไง ไม่กล้า ไม่กล้าทำอะไรๆ เลยเห็นใหม่

แต่ถ้าทำออกไปแล้วเราจะเป็นยังไง แต่ถ้ามันลองทำของมันออกไป นี่กำหนดจิตเข้ามาให้สงบให้ได้ เราต้องมีอาวุธ เราต้องมีธรรมอาวุธ เราต้องมีสิ่งต่างๆ เพื่อจะต่อสู้กับกิเลส การต่อสู้กับกิเลสมันต้องตั้งสติ คำว่าตั้งสติเห็นใหม่ สติต้องตั้งขึ้นมา การตั้งสติเพื่ออะไร ตั้งสติเพื่อฝึก คนเรานะคนจะดีได้เพราะการฝึกฝน คนจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร ด้วยความเพียร ด้วยความวิริยะอุตสาหะ คนเราจะไม่มีประโยชน์ขึ้นมาสิ่งใดๆ เลย ถ้าเราทำประพฤติปฏิบัติเข้ามาไม่ถึงซึ่งความจริงนั้น

นี่ก็เหมือนกัน เราจะตั้งสติเราฝึกฝนขึ้นมา มันก็ว่าตั้งได้หรือ สติมันตั้งสิ่งใดก็ไม่ได้ มารมันหลอก กิเลสมันหลอก อ่างธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว หลอกหลวง หลอกหลวงเราอีกทีหนึ่ง เราก็คงชอบ มารมันชอบอยู่แล้ว ทุกคนมันชอบอยู่แล้ว

ความสุขสบายชอบอยู่แล้ว แล้วบอกมันแก้ไขได้จริงๆ เพราะจิตมันเคยเป็นอย่างนี้จริงๆ แล้วมันแก้ไขไปได้ จิตของคน ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ และสมาธิที่เข้าได้ง่าย เข้าได้ยาก บุญกรรมของแต่ละบุคคลมันมาไม่เหมือนกัน

เราแม้แต่การทำสมาธิด้วยความคล่องแคล่วก็แล้วแต่นี้แหละ บทเวลามันเสื่อม มันก็เสื่อมต่อหน้า มันเสื่อมขึ้นมาเพราะเวรเพราะกรรมสิ่งใดมันก็มีของมัน มีเวรมีกรรมด้วย มีความประมาทเลินเล่อด้วย มีเพราะว่าเจ็บไข้ได้ป่วย มันร่อยแปดพันเก้า แล้วเวลามันเจริญแล้วเสื่อมเห็นใหม่ พอมันคิดยังไง พอเวลามันแก้ไขไปได้ เดียวมันก็เสื่อมเพราะมันอยู่ในกะลา มันเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้หรอก ของที่อยู่ในกะลามันจะพ้นจากกะลาไป มันจะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้

แต่ที่นี้ถ้ามันจะเป็นความจริงของเราขึ้นมาเห็นใหม่ เราทำไมเมื่อก่อนมันไม่ดี เดียวนี้มันดีล่ะ อ้าว เมื่อก่อนกิเลสมันอยู่กับมัน กิเลสมันอยู่กับมันใช่ไหม การศึกษามันก็ขัดแย้งไป แต่เวลาเราทำไปมันมีกระแส คูสิ เวลาคนเขาไปหาทรงเจ้าเข้าทรงเห็นใหม่ เขาพ่นน้ำหลากเขาพ่นน้ำลาย อู๊ย มีความสุขมาก จิตใจมันเป็นอย่างนั้น อะไรที่มันคับแคบนั้นะ มีสิ่งใดที่มันวางได้ชั่วคราว มันวางแล้วมันห่อหุ้มของมัน แต่มันเป็นความจริงไปไม่ได้

ถ้าเป็นความจริงไปได้ มันต้องทะลุกะลาออกไป แต่การทะลุกะลาออกไป มันจะทำอะไรไปทะลุกลานั่นล่ะ ธาตุ ๔ และชั้น ๕ เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมารเห็นใหม่ รูป รส กลิ่น เสียง มันอาศัยสิ่งนี้เป็นเครื่องแสดงออกของมัน ถ้าเครื่องแสดงออกของมันนี้ โดยธรรมชาติมันเป็นอย่างนั้น ธรรมชาติเห็นใหม่ ธรรมชาติอันหนึ่งที่เราเอามาใช้เป็นประโยชน์กับการดำรงชีวิต เอามาใช้เป็นประโยชน์โดยกิเลสมาใช้ประโยชน์นะ มันทำให้เราโกรธแค้น มันทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ มันทำให้เราต้องการเอาชนะคะคานคนอื่นเห็นใหม่

มันก็เอาธาตุ ๔ และชั้น ๕ มาใช้เป็นประโยชน์กับมาร แต่เวลาธรรมะมันก็เอาธาตุ ๔ และชั้น ๕ มาใช้เป็นประโยชน์กับธรรมะ แล้วใครก็คนจะเอามาใช้ล่ะ แล้วธรรมะจะเอามาใช้ยังไงถ้าธรรมะยังไม่ได้ใช้เห็นใหม่ เราไปนอนจมอยู่ระหว่างกลางเห็นใหม่ ระหว่างกิเลสกับธรรม กิเลสมันใช้ธาตุ ๔ และ ชั้น ๕ มันก็ใช้เพื่อสร้างเวรสร้าง

กรรม เพื่อให้จิตใจนี้เป็นจี๋ข้ามันตลอดไปในกะลา แต่เวลาเราจะออกจากกะลา เราก็อใช้ธาตุ ๔ และขันธ ๕ นี้ละต่อสู้กับมัน

คูติ เวลาเดินจงกรมใครเป็นคนเดิน ก็มีมนุษย์นี้เป็นคนเดิน ธาตุ ๔ หรือเปล่าที่เดินอยู่นั้นนะ แต่ถ้าเป็นหุ่นยนต์ละ หุ่นยนต์เป็นวัตถุเลย มันไม่มีจิตใจ ทำให้มันเดินจงกรมก็ได้ แล้วมันได้ประโยชน์อะไรกับเราละ เราจ้างหุ่นให้ภาวนาให้เราได้ไหม เราก็จ้างไม่ได้ เราทำให้ใครภาวนาให้เราได้ไหม ไม่ได้ทั้งนั้น เราต้องภาวนาของเราเอง เพราะความรู้สึกมันจะเข้าถึงใจของเราเอง เพราะมันมีจิตใจไง หุ่นยนต์มันไม่มีหัวใจ

มนุษย์มันมีกายกับใจ เวลาก้าวเดินอยู่นี้ มันก็เดินเอาธาตุ ๔ และขันธ ๕ นี้ก้าวเดินแต่ก้าวเดินพอจิตมันสงบเข้ามา มันพ้นจากธาตุ ๔ และขันธ ๕ นะ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ สงบไม่ได้ จิตฟุ้งซ่านได้เพราะอาศัยธาตุ ๔ และขันธ ๕ ไม่ให้ฟุ้งซ่าน จิตสงบได้ก็เพราะอาศัยธาตุ ๔ และขันธ ๕ ทำให้จิตสงบ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ แล้วจิตมันพิจารณาอย่างไร มันถึงจะสงบเข้ามาละ ถ้าสงบเข้ามาจิตเป็นสมาธิ มันทำอะไรมันถึงเป็นสมาธิ

จิตมันมี จิตไม่ใช่ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ และขันธ ๕ มันเป็นผลของกรรม เห็นไหมเป็นผลของจิตที่มันมาเกิดนี้ แล้วจิตที่มาก่อเกิดนี้กะลาครอบมันไว้ แล้วไอ้จิตนี้ก็อยู่ในกะลาหาทางออกไม่ได้ เราพยายาม เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นปริยัติเห็นไหม พอศึกษาแล้วเราก็ออยากหาทางออก ถ้าเราหาทางออกได้ เราก็อตั้งใจงใจของเราเราพยายามทำของเราละ

ปริยัติ ศึกษาแล้วเป็นทางวิชาการ ปฏิบัติละ ถ้าจิตมันสงบนะ ถ้าเราตั้งสติ แล้วกำหนดพุทโธก็ได้ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ ระลึกถึงความตายก็ได้เห็นไหม จิตมันจะหุดสั้นเข้ามา ถ้าระลึกถึงความตายนะ คนเรามันต้องตาย สมบัติหาไว้ให้ใคร พระก็เหมือนกัน สิ่งที่เราหาไว้ถ้าเราตายเดี๋ยวนี้สมบัติของใคร แม้แต่บริวาร ๘ ยังเป็นของของสงฆ์เลย แล้วร่างกายเราก็อยังเอาไปไม่ได้ มรณานุสสติ

จิตใจมันจะหุดสั้นเข้ามา หุดสั้นเข้ามาละ หุดสั้นเข้ามาในตัวมันเองเห็นไหม เวลา มันออก คูติ คูไฟฟ้าสิ มันต้องอาศัยสื่อ อาศัยสายไฟโซ่ไหม ไฟฟ้ามันถึงจะเคลื่อนตัวได้ ความคิด พลังงานที่มันออกมาจากใจ ระหว่างเข้าไปธาตุ ๔ และขันธ ๕ เวลามันเห็น

สติปัญญามันตื้อตันเห็นใหม่ ปัญญาอบรมสมาธิจะเห็นชัดเจนมากเลย ความคิดมันเป็นยังไง พอความคิดมันหยุด จิตมันจะเป็นยังไง จิตมันปล่อยวางแล้ว มันปล่อยมันปล่อยอะไร ก็ปล่อยอารมณ์ความรู้สึก อารมณ์ความรู้สึกมันเกิดได้ยังไง

อารมณ์ความรู้สึกมันเกิดด้วย รูป รส กลิ่น เสียง นี่เป็นตัวกระตุ้น ถ้า รูป รส กลิ่น เสียง ทำไมเราไปติดมันมากนัก รูป รส กลิ่น เสียง มันเกิดมาแล้วเห็นใหม่ ธรรมชาติเขามีไว้สื่อสารกัน รูป รส กลิ่น เสียงเขาไว้สื่อสารเป็นวิชาชีพของเขา แล้วถ้าเอามาใช้ มันก็ใช้เพื่อเป็นประโยชน์กับมัน แล้วธรรมะใช้เห็นใหม่ก็จะเอา รูป รส กลิ่น เสียงมาพิจารณาพิจารณาว่า รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมารเป็นพวงดอกไม้แห่งมาร

เวลาเราต้องการความสงบของใจขึ้นมา เราไม่ต้องใช้ปัญญาอะไรขึ้นมาเลย เราไม่ต้องต้องการความคิด มันก็หยุดคิดไม่ได้ หยุดคิดไม่ได้ก็ต้องเอาสติปัญญาไปความคิดเข้าไปเห็นใหม่ พอความคิด คิดทำไม ทำไมต้องคิด เพราะความคิดมันเป็นประโยชน์อะไรกับเรา แล้วความคิดมันเกิดมาจากไหน ความคิดมันเกิดมาแล้ว ถ้ามันดับมันดับที่ไหน พิจารณาของมันไปเห็นใหม่ มันปล่อยได้ ปล่อยได้ ปล่อยได้

การปล่อยอย่างนี้ นี่ปัญญาอบรมสมาธิ เราเห็นหมดเลยนะ ธาตุ ๔ และขั้น ๕ ไม่ใช่จิต พอมันปล่อยเข้ามา จิต โอ๊ะ มันมีพลังงานของมันเห็นใหม่ แล้วพิจารณาบ่อยครั้งเข้า มีความชำนาญมากขึ้น มีความชำนาญมากขึ้นเห็นใหม่ สิ่งที่มีมันชำนาญมากขึ้น มันเป็นประจำการณ์ มันเป็นการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง มันมีข้อมูลของมันมีการทำ ในกะลาทั้งนั้น มันยังไม่ได้ ออกนอกกะลาเลย

ถ้ามันจะออกนอกกะลา เราจะทำยังไงให้มันเห็นกะลานั้นล่ะ กะลา ธาตุ ๔ และขั้น ๕ เห็นใหม่ พิจารณาจนจิตมันสงบ จิตเห็นอาการของจิต อาการของจิต กะลา อาการของจิต กะลา ธาตุ ๔ และขั้น ๕ เป็นกะลา เห็นใหม่ธาตุ ๔ และขั้น ๕ เป็นกะลาครอบงำจิตไว้ กะลาที่มันครอบงำไว้ ถ้าจิตเหมือนกะลาครอบงำไว้ แต่เราไม่รู้ เราจับต้องไม่ได้เพราะเป็นนามธรรม

แต่ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา เหมือนมือเราแปะจับถึงกะลาได้ รับรู้ได้ว่ากะลาครอบงำเราไว้ เราจะผลัดคันมันอย่างไร เราจะพ้นออกไปจากกะลาเราอึดอัดแยะแล้ว แต่ถ้ามันเป็น

นามธรรม มันเป็นเรื่องของนามธรรม มันไม่รู้จักรว่ากะลาหรือไม่กะลา สิ่งใดๆ ก็เราใจ ความคิดก็เป็นเรา สรรพสิ่งก็เป็นเรา ทุกๆก็เป็นเรา กิเลสมันก็เป็นเราไปด้วย แต่พอจิตสงบขึ้นมามันเห็นความต่าง อ้อ จิตสงบเข้ามามันมีความสุข มีความสุขของมันใช่ไหม มันปล่อยวางได้

ถ้าจิตมันไม่ปล่อยวางธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ จิตเป็นสมาธิไม่ได้ จิตที่เป็นสมาธิ เพราะมันปล่อยธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ ไว้ชั่วคราว ถ้าใครทำสมาธิจนพุทโธๆๆ เข้าไปจนจิตมันสงบเป็นอัปนาสมาธิ อัปนาสมาธินี้นะ จิตกับกายไม่รับรู้กันเลย จิตกับกายแยกได้ โดยสมาธิก็ได้ แต่การแยกด้วยสมาธิมันแยกได้ชั่วคราว แยกต่อเมื่อจิตสงบเท่านั้น เวลาจิตมันคลายตัวออกมา มันก็รับรู้กายกับใจเป็นอันเดียวกัน

กายกับใจมันเกี่ยวเนื่องกัน มันเป็นอันเดียวกัน เหมือนว่าสมองเป็นความคิด สมองเป็นความคิด ถ้าสมองเป็นความคิด ถ้าไม่มีพลังงานสมองเอาอะไรมาคิด เห็นใหม่ มันต้องอาศัยพลังงานคือตัวจิต มีตัวจิตขึ้นมา มีพลังงานขึ้นมา สมองก็ทำงานได้ เวลาเราพุทโธๆๆๆ พอจิตมันสงบเข้ามา จิตมันสงบเข้ามา มันปล่อยวางหมด อัปนาสมาธิมันปล่อยวางหมดเลยเห็นใหม่ การปล่อยวางนี้ปล่อยวางในสมาธิก็ได้ แต่การปล่อยวางโดยสมาธิ มันอยู่ในกะลาไง ไม่พ้นจากกะลาไปได้

เพราะการปล่อยวางอย่างนี้ การปล่อยวางอย่างนี้มันปล่อยวางเพื่อความสุขสงบของใจ สัมมา สมาธิ อัปนาสมาธิมันมีความสุข มีความสุขสงบของใจ พอมีความสุขสงบของใจ คนสดชื่น คนที่ได้พักมา จิตใจมันจะมีกำลังมหาศาลเลย ถ้าออกไปหากะลาออกไปหากาย หาเวทนา หาจิต หากรรม ถ้าจิตมัน มีเราอยู่ในกะลา ถ้าเราไปจับต้องได้ว่า เหมือนจับในที่มีดว่ามีดใช่ไหม เราจับต้องว่าสิ่งนี้เป็นกะลา สิ่งนี้ถ้าจิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นรูป เห็นเวทนา เห็นสัญญา เห็นสังขาร เห็นวิญญาณ เห็นใหม่นั้นละกะลา แล้วพอจับได้ต้องวิปัสสนาด้วยปัญญาญาณ ปัญญาญาณเห็นใหม่

ในการประพฤติปฏิบัติ ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปศึกษากับเจ้าลัทธิต่างๆ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่ตรัสรู้ธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาอะไรไปศึกษา เอาอะไรไปประพฤติปฏิบัติกับเจ้าลัทธิต่างๆ ไปทรมานตนอยู่ที่นี่ องค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาอะไรไปทำ ก็เอาธาตุ ๔ และขันธ ๕ กับหัวใจที่ยังไม่เข้าใจไปทำ แต่เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นว่าทำมาแล้ว มันเป็นไปได้เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงมาค้นคว้าขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสียเอง อานาปานสติ พอจิตสงบเห็นไหม บุพเพนิวาสานุสติญาณ จุตูปปาตญาณ อาสวักขยญาณ นี่มันคืออะไร สิ่งที่เราทำ เราทำความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบของเราเข้ามาแล้ว ถ้าจิตสงบจนเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ธาตุ ๔ และขันธ ๕ ธาตุ ๔ ก็คือกาย ขันธ ๕ เห็นไหม ธรรมารมณ์ อารมณ์ความรู้สึก แล้วใครเป็นคนเห็น จิตมันเป็นคนเห็น จิตมันต้องแยกแยะพิจารณาของมัน ถ้ามันแยกแยะพิจารณาของมันเห็นไหม มันทำลายของมันไปเรื่อย มันปล่อยวางไปเรื่อยๆ เพราะจิตมันจับต้องได้ จิตมันมีปัญญาของมัน จิตอย่างนี้ จิตที่มีความสงบของใจเข้ามาแล้ว เห็นไหม ก็เลสมันเข้ามาร่วมด้วยไม่ได้

ขณะที่เราใช้ปัญญาของเราโดยปริยัติ มันเป็นเรื่องของมารล้วนๆ เป็นเรื่องของอวิชชาล้วนๆ แล้วไปศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไปจำมาเพื่อจะยึดมัน ถือมันว่าเป็นสมบัติของเรา แต่ขณะที่ปริยัติ แล้วมาปฏิบัติเห็นไหม ถ้าศึกษามาเพื่อการประพฤติปฏิบัติ ถ้าศึกษามาเพื่อการประพฤติปฏิบัติ ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันก็รู้ว่าจิตมันสงบ เวลาจิตมันฟุ้งซ่าน มันก็รู้ว่าจิตของมันฟุ้งซ่าน จิตถ้ามันไม่เห็นธาตุ ๔ และขันธ ๕ เลย มันก็อ้างอิง จิตไม่เคยเห็นธาตุ ๔ และขันธ ๕

จิตไม่เคยเป็นสมาธิก็อย่างหนึ่ง ถ้าจิตเคยเป็นสมาธินี้ มันจะรู้ว่าขณิกสมาธิเป็นอย่างไร อุปจารสมาธิเป็นอย่างไร อัปปนาสมาธิเป็นอย่างไร แต่ถ้าว่าจิตมันสงบแล้ว พอจิตมันออกวิปัสสนา จิตมันสงบแล้วออกพิจารณา มันจะเห็นว่าเวลาจิตที่ออกไปเป็นโลกุตตรปัญญา มันจะเป็นอย่างไร จิตที่มีสัมมาสมาธิแล้วออกวิปัสสนาญาณ เพื่อจะทำลายกะลาเห็นไหม มันจะทำลายให้ดวงจิตนี้พ้นออกจากกะลาไป เป็นพระโสดาบัน พระสกิทา พระอนาคา ยังมีจิตอยู่ เพราะยังมีสมมุติครอบงำอยู่

จิตนี้มันกลั่นออกมาจากอริยสัจ มันจะกลั่นทำลายของมัน ทำลายกะลาเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป ถ้ามันทำลายเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไปเห็นไหม การกระทำของมันมีเหตุมีผล พอมีเหตุมีผล ปัญญาระหว่างเกิดโลกุตตรปัญญา ที่จิตเห็นอาการของจิต แล้ววิปัสสนาของมันไป มันจะไม่ใช่เหมือนกับที่ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เวลาปัญญาอบรม

สมาธิ มันปัญญาอบรมสมาธิเพราะมันเป็นสมาธิใช้ใหม่ พอเป็นสมาธิมันปล่อยธาตุขันธ์เข้ามา ปล่อยเข้ามา ถ้าจิตมันสงบขนาดที่ว่าเป็นอัปนาสมาธินี้ มันปล่อยเข้ามาจนคิดไม่ได้ คิดไม่ได้มันเป็นปัญญาไม่ได้เห็นใหม่

อาการความรู้สึก การกระทำที่เป็นสมาธิอันหนึ่ง อาการที่มันพิจารณาของมัน อารมณ์ความรู้สึกที่จิตมันพิจารณาของมันที่เป็นวิปัสสนา มันเป็นอย่างหนึ่ง พอเป็นอีกอย่างหนึ่ง มันมีการทำงานกัน มีการกระทำกันเห็นใหม่ ถึงบอกว่ามันมีสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ถึงเป็นสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน ถ้าคนชำนาญการหรือคนประพฤติปฏิบัติไป ในสมถะก็มีวิปัสสนา ในวิปัสสนาก็มีสมถะ เพราะมันต้องเกี่ยวคู่ต่อกัน ถ้ามันไม่เกี่ยวคู่ต่อกัน มันหนักไปทางใดทางหนึ่งมันจะก้าวเดินไปไม่ได้ เพราะการกระทำของเราเห็นใหม่ เราใช้สมาธิอย่างเดียว สมาธิเกิดปัญญาไม่ได้

ปัญญาถ้าไม่มีสัมมาสมาธิอยู่มันจะเป็นโลกีย์ปัญญา ไม่เป็นโลกุตตรปัญญา เป็นไปไม่ได้ เพราะถ้ามีปัญญาอย่างเดียว มันไม่มีกำลัง มันทะลุกำแพงของกะลาไปไม่ได้ มันเกี่ยวคู่กัน ไม่มีอันใดอันหนึ่งถูกหรือผิดโดยร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่การกระทำที่ถูกหรือผิดนี้ ถ้ามันรู้การกระทำที่เป็นความจริง เพราะครูบาอาจารย์ของเราเห็นใหม่ ท่านทำของท่านจริง ครูบาอาจารย์ที่ท่านผ่านไปแล้ว ท่านบอกธรรมชาติ ไม่มีอะไรสักอย่าง ไม่มีอะไรสักอย่างเพราะมันเป็นความจริงของท่าน แล้วท่านอธิบายได้ไง

แต่พอถ้าท่านเสียชีวิตไปแล้ว เราเอาท่านมาตีความ เราจะตีความของเราโดยเข้าข้างตัวของเราเอง มันน่าสังเวช น่าสังเวชว่าครูบาอาจารย์ท่านอุตสาหัสนะ อุตสาหัสนั่นคือ อุตสาหัสมหาพยายามประพฤติปฏิบัติมา เพื่อเป็นแนวทางของเรา เหมือนพ่อแม่ปู่ย่าตายายของเรา ให้มรดกตกทอดมา ให้เราไปสร้างตัวขึ้นมาจากมรดกอันนั้น แต่เวลาเราไปทำมาแล้ว เราได้รับมรดกนั้นมาแล้วเราทำไม่ได้ อย่างนั้น

เราเลยบอกว่าสิ่งนั้น สิ่งทีปู่ย่าตายายเราให้มานั้น ไม่มีปัญญา ไม่มีมูลค่าจริง มันน่าเศร้าใจ ถ้าไม่มีมูลค่าตามความเป็นจริงนั้น เราอึ้งอิ่งท่านทำไม คุณติเราบอกว่าเราเป็นลูกเต้าเหล่าใคร มันเป็นที่ระกูดของเรา มันเป็นที่เชื้อไขของเรา มันไม่ควรพูดอย่างนั้นหรอก ถ้าเป็นคุณธรรม ถ้าเป็นความจริงนะ ถ้ามันจะทำลายกะลานั้นออกไปจากหัวใจของเรา กะลานั้นมันครอบงำนะ

หลวงตาใช้คำว่าความคิดในถึงขยะ ท่านบอกธาตุ ๔ และขันธ ๕ เป็นถึงขยะ ถึงขยะเพราะอะไร เพราะมันมีมารมีต่างๆ เราต้องทำลาย เวลาทำลายขึ้นมา ถ้าจิตไม่สงบทำลายไม่ได้ แล้วถ้าจิตสงบมันจะสงบอย่างไร ถ้าเป็นอัปนาสมาธิมันพิจารณาไม่ได้หรืออก อัปนาสมาธิมันแยกกายกับจิตโดยสมณะเลย จิตกับกายแยกออกจากกันโดยธรรมชาติเลย มันไม่รับรู้กาย ไม่รับรู้จิตหนึ่ง ไม่รับรู้กายเลย

แต่ถ้ามันออกมาแล้วสิ ออกมาเป็นอุچارสมาธิ ตรงนี้เกิดปัญญาได้ ถ้าพอเกิดปัญญาได้เราใคร่ครวญใหม่ จิตเห็นอาการของจิต เกิดปัญญาได้เพราะอะไร เพราะมือเราอยู่ในกะลาใช้ใหม่ เราไปจับต้องกะลาได้ เอาหัวโขกกะลาได้ ทุกอย่างทำกะลาได้ เราจะทำลายกะลานั้นออกไป ถ้าคนมีสติสัมปชัญญะ มีอำนาจวาสนาเชื่อครูเชื่ออาจารย์ เพราะกะลานั้นเป็นนามธรรม

แต่ถ้าเป็นในกะลาในความสำนึกของกิเลส มันบอกว่ามันได้ทำลายแล้ว มันได้ทำเหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ยังไง ได้ทำเหมือน เหมือนเพราะอะไร เหมือนเพราะสร้างจิตให้มันเหมือนอย่างนั้น เหมือนเพราะมันสร้างอาการให้เหมือนอย่างนั้น มันมีอาการ มีจิตเหมือนกัน มีสัญญาอารมณ์เหมือนกัน วิปัสสนาเหมือนกัน ปล่อยางเหมือนกัน เห็นไหมคำว่าปล่อยางเหมือนกัน เหมือนจะจริงแต่ไม่จริง ไม่จริงปึ๊บ ถ้าไม่จริงมันพูดผลตอบสนองนั้นไม่ได้

เวลากิเลสขาดคั้งแขนขาด ขณะของจิตที่มันเป็นไป ทำลายกะลาแต่ละชั้น กะลาทั้งกะลานั้น คุณคิณาคกหรือสัตว์ที่มันอยู่ในกะลา เวลามันจะออกมา มันพลิกกะลาขึ้นมา ดูความแตกต่างมันขนาดไหน ความแตกต่างความมีดีในกะลานั้น กับเวลามันพลิกกะลามันดันกะลาจนพลิกไปแล้ว มันออกมาแล้ว สูดอากาศจากข้างนอกมันจะมีความแตกต่างอย่างไร

จิตก็เหมือนกัน ถ้าความคิดในกะลา มันก็ความคิดโดยสามัญสำนึก โดยสัญชาตญาณอย่างนี้ แต่ถ้าเวลามันทำลายออกไปแล้ว ทำไมครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติมาแล้ว เวลาท่านผ่านแต่ละชั้นตอนมันจะมีธรรมสังเวชนะ ทำไมเราโง่อย่างนี้ ทำไมมันโง่อย่างนี้ มันลึกซึ้ง มันดูดีมี ธรรมสังเวชมันสะเทือนชั่วหัวใจ มันลึกซึ้งดูดีมี

แล้วคุณตีมันกันแบบนี้มันเป็นอกุปธรรม มันเป็นธรรมเหนือโลก มันเป็นธรรมความจริง ธรรมนอกกะลามันเป็นความจริงอันหนึ่งเลย แล้วจึงคาหัวใจอย่างนั้น

คุณพระอรินบุคคล พระโศดาบันเสียชีวิตลงก็เป็นพระโศดาบัน ไปเกิดเป็นเทวดาก็เป็นเทวดาอรินบุคคล ไม่ใช่ว่ามันไม่มี ธรรมะในกะลาไง ก็บอกว่าแค่เบ๊ๆ แต่มีความรู้เท่า เป็นสักแต่ว่าก็จบนั่นคือพระโศดาบัน นี่ไง มันธรรมะในกะลา มันอยู่ในกะลาของมันแล้วมันก็สร้างภาพของมัน เพราะด้วยมาร ด้วยกิเลส แต่อ้างธรรมนะ ก็สักแต่ว่าไ้รู้เท่าแล้วสักกายทิฐิไม่มีทิฐิความเห็นผิด

แต่เวลาธรรมของครูบาอาจารย์เราที่ประพฤติปฏิบัติ ในฝ่ายปฏิบัติเรา เขาเรียกมรรคญาณ สักกายทิฐินี้มันเห็นโดยญาณหยั่งรู้ ญาณคือสัมมาสมาธิไง ญาณคือรู้จิตจิต ใจ กิเลสเกิดอยู่ที่ไหน มันจะเข้าไปถึงข้อมูลที่จิตตรงนั้น ถ้าเข้าไปถึงข้อมูลที่จิตตัวนั้น ทำสมาธิเข้ามามันก็เข้าถึงข้อมูลของจิตเพราะมันเป็นตัวจิต มันรู้จิตจิต พอรู้จิตจิตแล้วออกวิปัสสนา ออกวิปัสสนาโดยหัวใจที่กิเลสมันอยู่ที่นั่น พอมันอยู่ที่นั่นพิจารณาสนใจ เพื่อให้ใจมันพิจารณาให้มันเห็นคุณค่า ให้เห็นตามความเป็นจริงของมัน

ถ้าเป็นพิจารณากายโดยเจโตวิมุตติเห็นใหม่ มันจะเห็นภพกาย เห็นร่างกายแปรสภาพจากมีอยู่ เสื่อมสภาพ พุพองทำลายไปซ้ำแล้วซ้ำเล่า ซ้ำแล้วซ้ำเล่าจนถึงที่สุดเห็นใหม่ จิตมันไม่มีที่พักของมัน ไม่มีที่อยู่อาศัยของมัน จิตมันหลุดพ้นออกไปได้ยังไง จิตมันต้องหลุดพ้นออกไป มันต้องทำลายกะลา ขณะมันมีไ้ ขณะที่เป็นอย่างจริงมันมีของมัน แล้วขณะที่จริง สักกายทิฐิ วิจิกจจา สัตว์พตปรามาส มันเกิดขึ้นมา มันขาดออกไป มันขาดอย่างไร

ไ้นี้ที่ว่ามันขาด ขาดเดี๋ยวกว่ามันมี มีแล้วเดี๋ยวมันขาด มันขาดอย่างไร ขาดแล้วจะมีไ้ได้อย่างไร มีก็คือไม่ขาดไ้ นี้กลับมาอีกมันก็คือไม่ขาด คือไม่ใช่ นี่ไงธรรมะในกะลา ถ้าธรรมะในกะลามันก็เอาปฏิภาณไหวพริบมาพูดกัน แต่อ้างธรรมะไ้ แล้วต้องให้เหมือนด้วยไ้ใหม่ ต้องเป็นอย่างนั้นหมดเลย แต่จริงๆ หัวใจอมทุกข์ไ้ หัวใจอมทุกข์ไ้ เพราะภพมันมี มารมันมีอยู่ มันขับเคลื่อนอยู่ กะลามันครอบอยู่

พูดถึงความตายสิ ไปพิจารณาป่าช้าสิ ไปเห็นซากศพสิ มันจะสยดสยองขนาดไหน เวลาพูดธรรมะพูดด้วยสัญญาอารมณ์ พูดด้วยเปลือกภายนอก แต่หัวใจ ตัวหัวใจนี้ มันยึดมั่นถือมั่นยังไง ว่าธรรมะปล่อยาว ถ้าวางแล้วก็คือวาง เวลาครูบาอาจารย์ท่านก็พูดคำเดียวกัน คำว่าปล่อยาวถ้ามันทะลุออกไปนะ เวลาพิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม ถึงที่สุด มันขาดนะ มันออกไปสู่นอกกะลานั้นแหละ แล้วย้อนกลับมาเข้าดูในกะลานั้น ท่านก็บอกว่ามันปล่อยาว แต่ปล่อยาวที่จิตใต้สำนึก ปล่อยาวอย่างนี้มันเป็นเห็นใหม่

คูสิ คูอย่างทำบุญกุศลเราฝากไปปรณีย์กันไปนะ ถ้าไปปรณีย์มันโง่งล่ะ เวลาไปถึงที่สุดแล้ววิกฤตของไปปรณีย์มันเกิดขึ้นมา มันไปส่งของไม่ได้ล่ะ เห็นใหม่นี้เราอุทิศส่วนกุศลกัน แต่ถ้าเราทำบุญของเราล่ะ เราทำสัจจะความจริงของเรา เราจะต้องให้ใครอุทิศส่วนกุศลให้เรา เพราะธรรมของเราการประพฤติปฏิบัติของเรามันสูงส่งกว่านั้น จิตของเราถ้าวิปัสสนาถึงที่สุดแล้ว เวลามันขาดแล้วนี่มันเป็นที่จิต พอจิตมันเป็นอย่างนี้ ไม่มีไปและไม่มีความ

เวลาสังโยชน์มันขาดไปแล้ว มันจะกลับมาอีกไม่มี ถ้ากลับมาคือไม่ใช่ เวลามันขาด ขาดเลย พอขาดเลย ขาดไปถึงอย่างนั้นแล้ว อะไรมันขาดออกไป ถ้าอะไรมันขาดออกไป มันรู้เป็นสันตภิภูฏิกโก ปังจัตตัง จำเพาะในหัวใจนั้นเลย เพราะมันเป็นที่หัวใจ มันเป็นที่สัจจะความจริงอันนั้น ถ้ามันเป็นที่สัจจะความจริงอันนั้น นี่มันนอกกะลาไปแล้ว ส่วนหนึ่งเห็นใหม่ พอมองกลับมาในกะลา มันจะเห็นเลยว่าในกะลาเป็นอย่างไร

นี่ไงสิ่งที่ศึกษานะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันถูกต้อง แต่เพราะกิเลสตัณหาทะยานอยากของเราเอง เราถึงต้องเอากะลาครอบงำเราไว้ เพราะมันทะลุไปไม่ได้โดยข้อเท็จจริง จิตมันเป็นอย่างนั้น โดยข้อเท็จจริงของกิเลสมันเป็นอย่างนั้น โดยข้อเท็จจริงของมารมันเป็นอย่างนั้น เพราะมารนะเห็นใหม่คูสิ มารรู้คั่น ในทุกๆ ดวงจิต ต้องอยู่ใต้อำนาจของมาร มารจะปกครองควบคุมดูแล แล้วเราต่อสู้กับมาร ต่อสู้กับสิ่งเคยใจในหัวใจ เราต่อสู้เราแยกแยะ เราพยายามเอาชนะมัน

ถ้าเราชนะมันเราก็ฆ่ามาร แล้วเวลามารมันตายเห็นใหม่ เวลาเราฆ่ามันสมุจเฉทปหานออกไปนี้ โอ้ มันลึกซึ้งมากนะ เวลาสังโยชน์ขาดมันฝังใจ มันเห็นแล้วมันรู้จำเพาะตน รู้จำเพาะตน แต่รู้จริงๆ รู้นอกกะลา ไม่ใช่รู้ในกะลา ถ้ารู้ในกะลานั้นมันขาดแล้วมันก็

กลับมา มันก็เวียนไปเวียนมา มันก็เป็นสามัญสำนึก รู้เท่าก็จบ รู้เท่าก็เป็น โศดาบัน รู้เท่าก็ เป็นสกิทา รู้เท่าก็เป็นอนาคา แล้วมันไปละชั้นกันที่เป็นพระอรหันต์

พระอรหันต์คือจิตกับชั้นละจากกัน ละจากกันแล้ววิชชามันอยู่ที่จิต มันจะไป ละได้ยังไง แล้วชั้นกับจิตเป็นอันเดียวกันมันจะไปละได้ยังไง ดูธรรมะในกะลาสิ ใน กะลามันเป็นอย่างนั้นนะ นี่พูดถึงในกะลา ปรัชญาก็เป็นปรัยติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าก็สอนให้เรียนปรัยติ พวกเราก็เรียน เวลาบวชพระกรรมฐาน เวลาบวชอุปัชฌาย์ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ให้อุโนโลมปฎิโลม ให้อะลุ แทงทะลุออกไปให้ได้

ถ้าเราทะลุแทงออกไปได้เห็นไหม ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ มันเป็นศัตรูระหว่างเพศตรงข้าม ถึงต้องทำลายมันให้ได้ ถ้าเราทะลุ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง เราจะทะลุกะลาออกไปได้เหมือนกัน กะลามันก็กะลาในหัวใจ กะลาในความรู้สึก ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง จิตใจมันก็ยึดมั่นถือมั่นของมัน ถ้าไม่มีเรา มันจะมีเขาไหม ก็เพราะ มีเราก่อนมันถึงมีเขาใช่ไหม

ถ้าเราพิจารณา ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง แล้วทำลายเราให้ได้ซะก่อน ใ้อเขาก็คือเขา ไม่เกี่ยวกับเราแล้ว แต่ใ้อนี้กะลามันครอบอยู่แล้วเราก็ไปติดมัน เราก็จะแบกกะลาไปอวด คนอื่นไง ก็เอา ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ไปอวดเขา ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ของใครสดชื่น กว่า ของใครดีงามกว่า มันก็ใ้อะลานั้น แต่ใ้อมันทำลายแล้วละ ทำลายแล้วมันจะไม่ มีผิวหนังหระอ มันก็เหมือนเดิม

คนทำลายแล้วนะปกติทุกอย่างเลย เว้นไว้แต่สังโยชน์ขาดไปจากใจ สังโยชน์ขาด แล้วพิจารณาต่อไปเข้าไป กะลาที่มันจะลึกซึ่งกว่านี้ มันจะเห็นของมันนะเวลาทำของมัน เวลาสักกายทิฎฐิขาดไป อุปาทานที่มันฝังใจละ ถ้าอุปาทานฝังใจ เราก็ทำความสงบของ ใจให้ลึกซึ่งเข้ามา แล้วเวลาหัวใจที่ลึกซึ่งเข้ามา สมาริที่ลึกซึ่งเข้ามา เวลาออกวิปัสสนาไป เห็นไหม มันจะเห็นกิเลสที่ละเอียดอ่อนมากขึ้นไปกว่านั้น ละเอียดอ่อนที่มันมากกว่านั้น ในกะลาอีกชั้นหนึ่งมันก็หลอกลวงได้อีกชั้นหนึ่ง

แล้วมันยังเห็นว่าเราต่อสู้กันมาแล้ว เราได้พลิกคว่ำกะลามมาแล้วหนหนึ่ง เราจะ เห็นว่าเราเป็นงานแล้ว เรารู้ใ้อสทนกลในของกิเลสแล้ว มันก็ต้องพลิกเพลงที่ละเอียด

ลึกซึ้งกว่า เราก็ต้องตั้งสติของเราให้ดีขึ้นมา แล้วแยกแยะของมันด้วยปัจจุบันธรรม ส่วนใหญ่แล้วเราเคยทำอะไรได้ประโยชน์แล้ว เราก็จะเอาสิ่งนั้นมาเป็นแบบอย่าง เอามาเป็นแบบอย่างขนาดไหน เอามาเป็นตัวอย่างขนาดไหนเห็นไหม

ถ้าเป็นปัจจุบัน ความคิดของเรา มันกลับมาที่เก่าได้ ถ้ากลับมาที่เก่า ถ้ามันเป็นปัจจุบัน ปัจจุบันหมายถึงว่าเราพิจารณาแล้วมันปล่อยวาง พอมันปล่อยวางนี่มันมีความสุขของมัน ถ้าพิจารณาแล้วไม่ปล่อยวางนี่คือสัญญา ถ้าสัญญาต้องทิ้งเลย แล้วใช้อุบายใหม่ อุบายใหม่คือการวิปัสสนาใหม่ คือใช้ข้อมูลใหม่ ให้เข้ามาฝึกกับจิตของเราอีกนี่ไง ถ้าไม่รู้ก็ภาวนาไม่เป็น แต่พอเราพลิกคว่ำกะลามานี้แล้วเราก็รู้เห็นใหม่

คนที่ประพฤติปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ท่านพูดบ่อยมากกว่า ยากระหว่างเริ่มต้นเริ่มกะลาครั้งแรกเพราะกะลาก็ไม่รู้จัก การพลิกคว่ำก็ไม่เป็น แต่เวลาเราพลิก เรากะลาก็รู้จักแล้ว เราทำลายแล้ว เราอยู่นอกกะลา เรามีธรรมะส่วนหนึ่ง เรามีความจริงส่วนหนึ่งในหัวใจของเราที่อยู่นอกกะลา ที่เข้าใจเรื่องธรรมะเห็นใหม่ พอทำขั้นต่อไปเหมือนคนทำงาน คนทำงานหรือผู้ชำนาญการเห็นใหม่ คุณเวลาเขารับสมัครงานกัน เขาต้องการผู้สมัครงานที่ว่าชำนาญการ ๕ ปี ๑๐ ปี เขาจะให้ความสำคัญกับคนนั้นก่อน เพราะมันมีความชำนาญ

จิตเวลามันผ่านงานมาแล้ว มันเคยผ่านกะลามานี้ทำลายมาแล้วอวิชชา กะลาคือสังโยชน์ที่มันครอบงำใจไว้ พอทำลายออกมาเห็นใหม่ ทำลายออกมาขั้นหนึ่งแล้ว มันมีปัญหาที่มีประสบการณ์ของเขา เวลาไปประพฤติปฏิบัติกิเลสมันก็รู้ทัน กิเลสมันก็รู้เท่า เพราะกิเลสมันอยู่กับใจ กิเลสมันเกิดมาพร้อมกับเรา แล้วมันอาศัยเรานี้สร้างเวรสร้างกรรมสร้างทุกข์สร้างยาก แล้วอาศัยเราอยู่ในอำนาจของมันตลอดไป เพราะเรามีความมั่นคงของเรา เรามีความศรัทธาของเรา มีความเชื่อของเรา เรามั่นคงในพุทธศาสนา

พุทธศาสนาสอนให้อุปัฏฐากพุทธะ อุปัฏฐากหัวใจของเรา พุทธะ พุทธโธเห็นใหม่ พุทธะคือองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าเราเห็นพุทธะของเราเห็นใหม่ นั่นคือชื่อขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเคารพบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เราเคารพบูชาเห็นใหม่ เราถึงซึ่งพระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เราจะไม่ถ่อมมงคลตื่นข่าว พระโศคาบันจะไม่ถ่อมมงคลตื่นข่าว จะไม่ออกนอกจากพระพุทธ พระ

ธรรม พระสงฆ์เด็ดขาด ถ้าไม่ออกนอกจากพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เด็ดขาด ยิ่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้เชิดชูไว้เหนือหัวเลย เชิดชูเต็มทีเลย

เพราะว่าเราก้าวเดินตามมา เพราะถ้าไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เจ้าชายสิทธัตถะไปทดสอบกับเจ้าลัทธิต่อๆนะ ทุกข์ยากขนาดไหน ของเรามีธรรมะขององค์สมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่ซึ่งๆ หน้า มีธรรมวินัยวางไว้ให้เราก้าวเดินแล้ว ก็ไปเหมารวมว่าเป็นของเรา เป็นสมบัติของเราโดยทั้งๆ ที่เราไม่ได้ประพฤติปฏิบัติให้เกิดขึ้นจริงในหัวใจของเรา ถ้ามันเกิดขึ้นจริงในหัวใจของเราละ สิล สมาธิ ปัญญาไม่ได้แย่งเลย มันเป็นข้อมูลจริงหมด แล้วทำได้จริงหมดเห็นไหม แล้วจะต้องใช้วิปัสสนาญาณเข้าไปได้ใช้ปัญญา ได้ใคร่ครวญ มันเกิดมรรคญาณ

มรรคเห็นไหม มรรคญาณเป็นธรรมจักร มันเข้าไปทำลายกิเลส ปล่อยวาง ปล่อยวางบ่อยครั้งเข้า ไม่ใช่กงจักร ถ้าธรรมะในกะลามันเป็นกงจักร มันทำลายตัวเองตลอดเวลา กงจักรมันจะทำลายเรา ทำลายโอกาส ทำลายให้พลั้งเผลอ ทำลายให้สุกเอาเผากิน อยากสุขอยากสะดวกอยากสบาย อยากไปหมดเลย มันจะสะดวกสบายหรือไม่สะดวกสบาย มันเป็นบุญเป็นกรรมนะ ขิปปาภิญญา เขาได้สมบุญญาธิการมาหาศาลเลย เวลาเขาประพฤติปฏิบัติทีเดียวสำเร็จเลย

แต่เวไนยสัตว์เห็นไหม เราพวกเรานี้มันสร้างมา ๕๐-๕๐ ดีก็ทำชั่วก็ทำ ที่นี้ดีก็ทำชั่วก็ทำมันได้หมดละ เวลาจิตใจเราดีขึ้นมาก็ดี เราดี เวลาจิตใจมันเสื่อมขึ้นมาก็เลสมันก็ชั่ว หัวชั่วมันก็ทำ ดีมันก็ทำ ฉะนั้นพอมัน ๕๐-๕๐ เราก็ต้องตั้งสติของเรามากขึ้น เราก็ต้องตั้งปัญญาของเรามากขึ้น เราก็ต้องมีสติสัมปชัญญะมากขึ้น มันจะทุกข์มันจะสุข มันก็เรามาทำทั้งนั้นละ มันเป็นเวรเป็นกรรมของจิตของเรา ของจิตของเราละ

ไอ้ตัวเราก็แค่ชาตินี้แหละ ไอ้ตัวเราถ้าตัวเราละ คุณนักโทษประหาร ถ้าทำผิดพลาดเขาจับประหาร ตัวมันก็ต้องตายอยู่ที่นี้ แล้วจิตไปไหนละ เห็นไหม ตัวเรามันก็แค่ชาตินี้ ตัวเราเกิดมาชาตินี้แล้ว แต่ไอ้จิตของเรา ไอ้สิ่งที่มันสร้างบุญญาธิการมาจนเป็นจริตนิสัย มันชอบอะไร มันเกลียดอะไร มันไม่ต้องการสิ่งใด มันสร้างของมันมา แล้วเราก็คัดแปลงของเราเห็นไหม ทรมานมัน ทรมานจิตของเรา

สิ่งใดที่ไม่ชอบ เช่น เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา วิปัสสนา ไม่ชอบเลย สิ่งใดถ้าไปนั่งสูมหัวกัน คุยกัน เล่นกัน ชอบ ชอบมากๆ จีบเหงา อยู่คนเดียวก็ไม่ได้ ต้องมีเพื่อน มีคนคอยดูแล แล้วดูแลแล้วจะประพฤติปฏิบัติยังไง เพราะจิตไม่ตั้งมั่น จิตไม่เป็นเอโกธัมโม เห็นไหมจิตตั้งมั่น จิตที่ออกควรแก่การทำงาน แล้วออกทำชำระล้างกิเลสของเรา ทำลายกะลาของเรา มัวแต่จะไปหาคนอื่น เราใช้คนอื่นชำระกิเลสเราก็ไม่ได้ เราจะไปชำระกิเลสให้คนอื่นก็ไม่ได้ นี่ไงพอเราไปช่วยเหลือเกื้อกูลกันโดยโลก มันก็เลยเป็นอันว่าเสียผลประโยชน์ทั้งคู่เลย

แต่ถ้าเราเห็นไหมสัปปายะ บุคคลนั้นเป็นสัปปายะ อาจารย์นั้นเป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ ที่อยู่เป็นสัปปายะ คำว่าสัปปายะมันพร้อมแล้ว เราก็แยกออกมาพร้อมกับเรา เจ็บไข้ได้ป่วยมีกระทบกระทั่งกัน เราก็ดูแลกันเป็นธรรมดา หมู่ของสงฆ์เห็นไหม ภิกษุไข้เราดูแลกันอยู่แล้ว แต่ขณะที่ประพฤติปฏิบัติ มันเป็นการต่อสู้กิเลส มันเหมือนภิกษุไข้ แต่เป็นไข้ใจ เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมาเห็นไหม เจ็บปวดแสบร้อนในหัวใจ มันก็ต้องแยกออกมาเพื่อประพฤติปฏิบัติเห็นไหม มันไม่สุขเอาเผากินเห็นไหม เพราะอะไร เพราะมันมีสติ มีปัญญาของเรา เราสร้างบุญกุศลมา มีจิตใจเข้มแข็งขึ้นมา เราพยายามต่อสู้ พยายามตั้งสติ ตั้งสัจจะ ให้เราทำของเราขึ้นมาให้ได้ พอทำของเราขึ้นมาได้ มันก็เกิดปรากฏการณ์เห็นไหม

ปรากฏการณ์ระหว่างกิเลสกับธรรมมันต่อสู้กัน ถ้าจิตมันสงบขึ้นมาแล้วมันจับกะลาได้ กะลาอันละเอียดมันจับได้นะ แล้ววิปัสสนาไป ชั้นอย่างหยาบ ชั้นอย่างกลาง พอชั้นอย่างกลางมันละเอียดอ่อนกว่าเพราะมันเป็นอย่างกลาง อย่างหยาบเราได้ทำลายมันแล้วเห็นไหม กิเลสอย่างหยาบๆ หลานมันฆ่าแล้ว ตายแล้วเพราะสมุจเฉตพหวนเห็นชัดๆ เลย สังโยชน์ขาดไปเลย

พอขาดไปแล้วสันตสิทธินิโง รู้จำเพาะตนเลย พิจารณาต่อไปเห็นไหม จากหลานจะไปเจอลูกของมัน โดยมารมันก็เข้มแข็งขึ้น โดยหลาน หลานมันเติบกว่า ประสบการณ์มันน้อยกว่า โดยลูก โดยลูกมันมีกำลังมากกว่า ลูกเห็นไหม มันก็มีกำลังมากกว่า มันมีเทคนิคมากกว่าในการหลอกล่อ เราก็ต้องต่อสู้แยกแยะมันเห็นไหม ทำลาย ต่อสู้ทำลายกาย เวทนา จิต ธรรม

กาย เวทนา จิต ธรรมเพราะอะไร เพราะจิตเห็นใหม่ จิตมันเป็นกิเลส กายมันก็เป็นเครื่องใช้ของกิเลส แล้วกิเลสมันเอาสิ่งนี้ออกทำงาน เอาสิ่งนี้ออกหาผลประโยชน์ของมัน เราจิตสงบแล้วเห็นใหม่ จิตสงบแล้ว เราก็ต่อสู้กับมัน พิจารณากาย เวทนา จิต ธรรม จิตเห็นจิต จิตเห็นอาการของจิต ก็ต้องต่อสู้กันแยกแยะกัน เวลามันขาดมันขาดที่จิต แต่ที่อาศัยกายเพราะจิตมันอยู่ที่กาย วิปัสสนามันแยกแยะ แยกแยะด้วยกำลังของมัน มันปล่อยวางเข้ามาก็เป็นวิปัสสนาญาณ

ถ้ามันไม่ปล่อยวางขึ้นมา มันไม่มีกำลังของมัน ก็กลับมาที่ทำความสงบของใจ เพื่อสร้างกำลังของมันขึ้นมา เพื่อไปต่อสู้กัน เพื่อแยกแยะกันไปอีก แยกแยะบ่อยครั้งเข้าบ่อยครั้งเข้าถึงที่สุดมันปล่อยวาง พอมันปล่อยนะ พอมันเริ่มปล่อย มันเริ่มปล่อยเห็นใหม่ ทำไมตทั้งหมดกับสมาธิต่างกันอย่างไร เวลาตทั้งหมดเห็นใหม่ มันเกิดมรรคญาณ มันเกิดปัญญา ปัญญามันได้ถอดถอน มันได้ชำระล้าง แต่ถ้าเป็นสมาธินะ มันอบรมสมาธิเพื่อให้มันมั่นคง มันคนละเรื่องกัน

สมาธิกับปัญญา ในอัปปนาสมาธิ ในอัปปมาณปัญญาแตกต่างกัน ความแตกต่างขึ้นมา มันจะเป็นอย่างไรของมันขึ้นมา ถ้ามันเป็นอย่างไรขึ้นมา ถ้ามันเป็นคนจริง เราบอกเบงก์ฟิด เราบอกเบงก์ ๕๐๐ เราบอกว่่านี่เบงก์บาท นี่เศษกระดาก มันเป็นไปได้ อย่างเป็นไปได้อย่างไร เบงก์ก็คือเบงก์ แล้วยิ่งถ้าคนทำงานธนาคารด้วยนะ โอ้โฮ มองทีเดียวนะเบงก์จริงเบงก์ปลอม

แล้วนี่ขนาดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ยังไม่รู้อะไรเป็นสมาธิอะไรเป็นปัญญา แล้วบอกว่ามันหลงมาหมด มันสักแต่ว่า สักแต่ว่า ธรรมะในกะลานั้นมันเจ้าเล่ห์มากนะ มันเจ้าเล่ห์ แล้วพวกเรานี้พวกผู้ประพฤติปฏิบัติ พวกชาวพุทธเรานี้มันก็อยู่ในกะลาเหมือนกัน อยู่ในกะลาที่อยู่ในชั้น ๕ อยู่ในกะลาเหมือนกัน อยู่ในข้อมูลของกิเลสเหมือนกัน พอเจอธรรมะในกะลามันเข้าใจได้ แต่พอครูบาอาจารย์พูดธรรมะนอกกะลา คำว่าพูดธรรมะนอกกะลาทำนก็อาศัยธาตุ ๔ และชั้น ๕ แต่มันพูดเพื่อออกสู่นอกกะลา

แต่ถ้าอยู่ในกะลาเห็นใหม่ มันเป็นตรรกะ มันเป็นปรัชญา มันเป็นเรื่องที่จับต้อง เป็นสิ่งที่เข้าใจได้ กะลานั้นชอบ ให้อึดไว้ในกะลา ถ้าธรรมะในกะลานั้นฟังแล้วเข้าใจง่าย ชอบมาก แล้วหลงเคลิ้มตามกันไป เวลาครูบาอาจารย์จะจูงออกนอกกะลาไม่กล้า ไม่กล้า

แล้วยิ่งทำไปแล้วยิ่งไม่มีผลประโยชน์กับเรา เราทำไปแล้วมันยิ่งเสียเวลามาก ให้อีกในกะลา นี้ไม่ต้องทำอะไรเลย มันก็ไปกินไอ้บุตรไอ้คูของตัวเอเองนั่นไง เพราะอยู่ในกะลาไซ้ใหม่ มันก็จับถ่ายอยู่ในกะลานั้นล่ะ แล้วเวลาวิปัสสนาไป ก็วิปัสสนาไอ้บุตรไอ้คูนั้นล่ะ แล้วก็ไปกินอยู่มีความสุขมากเลย ก็จีโลก จีโกรธ จีหลง มันก็หลงตัวมันเองอยู่นั่นล่ะ แล้วมันจะพ้นออกจากกะลาไปได้ยังไงล่ะ

แต่ถ้าเราเป็นอาชาไนย สัตว์อาชาไนยมันเลือกกินของมันนะ ไอ้บุตรไอ้คูเราถ่ายไปแล้วเราไม่กิน เราจะกิน สัต สมภา ปัญญา ถ้าสัต สมภา ปัญญา เกิดขึ้นมาเห็นใหม่ มันมีปัญหาของมัน มันใคร่ครวญของมัน มันแยกแยะของมันไป มันทำของมันได้นะ พอมันแยกแยะไป ตทังคปหานมันปล่อย โอ้อโฮ โอ้อโฮ มันเห็นความแตกต่างเลย แต่ถ้าเราไม่มีกำลังของเรา เราไม่มีความตั้งใจของเรา มันก็กินบุตรกินคูนั้นล่ะ ไอ้พวกกะลา มันทำกันอย่างนั้นล่ะ มันพอใจ แล้วโอ้ย มันมีเยอะ เพราะขน โคเขาโค

ไอ้วุฒิภาวะของคน ผู้ที่ฉลาดผู้ที่มีคุณธรรมมันมีน้อย คุณเห็นใหม่เวลา พระพุทธเจ้าเห็นใหม่ สัตย์ชยบอกจะอยู่กับพระพุทธเจ้า ใครจะอยู่กับพระพุทธเจ้า คนฉลาดไปอยู่เถอะ พระพุทธเจ้า ผู้ที่สอนยาก แต่ถ้าอยู่กับคนโง่เห็นใหม่ สักแต่ว่า นั่นก็ไม่ใช่ นี่ก็ไม่ใช่ สัตย์ชยสอนอย่างนั้น พูดไปแต่ปาก แต่เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะไปกระอักเลือดเลย มันไม่จริงทั้งนั้น ถ้าคนพูดแต่ปากนี้มันหัวใจมันเศร้าหมอง แล้วหัวใจมันยึดมั่นถือมั่นของมัน นี่ก็เหมือนกันเอาธรรมะในกะลามาพูดกัน โอ้ย มันเป็นสักแต่ว่า มันเป็นสักแต่ว่า

สักแต่ว่ามันต้องมีเหตุมีผลนะ สักแต่ว่าของธรรมะนอกกะลา ท่านได้ทำลายแล้ว คำว่าสักแต่ว่านี่มันมีของมันอยู่ แต่เราทำลายความยึดมั่นถือมั่นของเราแล้ว เราทำลายความยึดมั่นถือมั่นของเราแล้ว วัตถุประสงค์นั้นเราจะไปทำลายมันไม่ได้ เพราะมันเป็นข้อเท็จจริงของเขา คำว่าสักแต่ว่ามันเป็นธรรมะนอกกะลาเขาพูด ถ้าธรรมะในกะลาจะพูดอย่างนั้นไม่ได้ คำว่าสักแต่ว่า แต่มันสะเทือนหัวใจใหม่ล่ะ ปากก็พูดสักแต่ว่า แต่หัวใจมันมีอะไรบ้างที่ถอดถอนออกไปจากใจ มันมีอะไรบ้างที่ไม่ยึดมั่นถือมั่น แล้วสักแต่ว่า สักแต่ว่าก็ขอชีวิตมึงเลยนั่น มันก็ทำไม่ได้จริง

แต่ถ้าธรรมะนอกกะลาก็สักแต่ว่าเหมือนกัน แต่สักแต่ว่าตามความเป็นจริง เพราะมันเป็นวัตถุ สิ่งที่เป็นวัตถุมันก็สักแต่ว่า อย่างชีวิตคูสิเวลาสำเร็จเป็นพระอรหันต์ไปแล้ว สอุปาทิเสสนิพพาน มันก็มีเศษส่วนมีชีวิตอยู่ แล้วมันก็สักแต่ว่า หัวใจที่มันทำลายออกไปแล้วมันพ่นออกไปจากอวิชชา มันพ่นหมดแล้ว ไม่มีอะไรสักอย่าง แต่ก็อยู่กับชีวิตอย่างนี้ นี่มันก็อย่างนี้สักแต่ว่า มันทำลายไม่ได้ เพราะมันเป็นเวรเป็นกรรมเห็นใหม่ เพราะเราสร้างขึ้นมาเป็นประโยชน์กับเราขึ้นมาแล้ว

พระอรหันต์เป็นคู่พระไตรปิฎกเคลื่อนที่ ธรรมะเข้าใจหมด อธิบายได้ทุกแนวทาง ทุกวิธีการ แต่ไอ้พวกในกะลानी ท่องจำของพระพุทธเจ้าไว้เต็มทีเลย ถามให้ตรงจุดนะ ถ้าไม่ตรงจุดต้องขอเวลาก่อนไปเปิดหนังสือ ต้องไปเปิดเห็นใหม่ ในกะลาเอาธรรมะของครูบาอาจารย์มาเป็นวิชาชีพ แต่ถ้ามันเป็นความจริงของเราขึ้นมา เราทำของเราขึ้นมาเป็นความจริงของเราแล้ว มันจะไปที่ไหนล่ะ ถามมา ถามเมื่อไหร่ตอบได้เมื่อนั้นล่ะ เพราะมันเป็นความจริงในหัวใจแล้วเห็นใหม่

ถ้าเป็นความจริงเป็นอย่างนี้ เราจะเอาความจริงหรือความปลอมล่ะ ถ้าเราจะเอาความจริง มันต้องมีความวิริยะ มันต้องมีความอดุสาหะ มันจะทุกข์จะยากขนาดไหน ทุกข์ยากเพราะมันเป็นवासนาของเรา มันเป็นการกระทำของเรามาทั้งนั้น ถ้าเป็นการกระทำของเรามา ทุกข์ยากแต่มันก็ยังมิตติ มันก็ยังมีความเห็นประโยชน์จากชีวิตของเรา ถ้าเราไม่เห็นประโยชน์จากชีวิตของเรา เราปล่อยวันเวลาล่วงไปๆ เราก็ต้องตายไปข้างหน้าแน่นอน

อนาคตเราทุกคนต้องตายหมด แล้วตายไปเห็นใหม่คูสิ ตายไปด้วยความยึดมั่นถือมั่นไง ไม่ได้ตายไปแบบว่า เธอพ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกเป็นทิพย์ มันตายตั้งแต่กิเลสตายนี้มันไม่มีอะไรในหัวใจเลย แล้วเวลาถึงที่สุดแล้วสลัดทิ้งมันไป เศษส่วนพวกของเหลือสลัดทิ้งไป โอ้โฮ มีความสุขมากนะ แต่ของเรา นี่ชีวิตเราจะตายไปข้างหน้า แล้วก็ยังมีอำนาจवासนา มา แต่มีอำนาจवासนา มีแต่ความอ่อนอกอ่อนใจ นั่นก็ทุกข์ นี่ก็ไม่พร้อม โนนก็ไม่สบาย มันไม่มีอะไรพร้อมสมบูรณ์หมดหรอก

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์เป็นศาสดานะ พราหมณ์นิมนต์ไว้ แล้วลี้มใส่บาตร ๓ เดือน พระพุทธเจ้าต้องฉันทข้าวกล้อง ข้าวของมีเอาน้ำพรมอยู่ทั้งๆ ที่เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เวลาไปเผยแผ่ธรรมตามที่ต่างๆ มีแต่คนเขาจ้างคนมาค้า จ้างคนมาทำลายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คุณนี่ไง แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยังต้องประสบกับเหตุการณ์อย่างนั้น แล้วอย่างเราที่เราจะเอาเหตุการณ์ตามที่เราพอใจ พร้อมว่ามันต้องเป็นอย่างนั้น มันที่ไหน มี องค์สมเด็จพระนี่ ๔ อสงไขยนะ แล้วเราทำอะไรมาได้เกิดเป็นมนุษย์นี่ก็สุดขยดแล้ว แล้วยิ่งได้พบพุทธศาสนาด้วยมันต้องมีความตั้งใจ มีความตั้งใจ มีความวิริยะอุตสาหะ ถ้าเรามีปัญญาอย่างนี้ เราคิดได้อย่างนี้เห็นไหม

สิ่งใดที่ประพฤติปฏิบัติมา เอามาตรวจสอบ ตรวจสอบโดยสันทิฎฐิโก ตรวจสอบโดยหัวใจของเรา ว่าสิ่งที่เป็นกลางหัวใจอยู่นี้ มันเป็นความจริงหรือยัง เป็นความจริงแท้แน่นอนแล้วหรือ ถ้าไม่เป็นความจริงแท้แน่นอนต้องตรวจสอบกัน ตรวจสอบกัน อย่าให้เป็นไม้แก็กที่คัดอยาก เห็นไหมไม้แก็กนี้มันคัดไม่ได้ ไม้อ่อนนี้มันคัดง่าย ทำใจให้เป็นไม้อ่อนตลอด ต้องพิสูจน์ตรวจสอบมันตลอด ต้นกล้าต้นอ่อนเห็นไหม มันถูตามลมมันเป็นไปได้ จิตใจของเราทำให้มันอ่อนโยน ประพฤติปฏิบัติให้มันเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันจะทุกข์จะยาก

เวลาเดินกิริยามารยาทจากภายนอกเห็นไหม ต้องมีสัจจะ ต้องมีความเข้มข้น ต้องมีความแน่นอน เพื่อให้ใจมันเป็นธรรมขึ้นมา เวลาจิตใจที่มันอ่อนโยนมันเป็นนามธรรมเห็นไหม แต่อยู่ด้วยเปลือกที่เข้มแข็ง เปลือกคือสัจจะ คือข้อเท็จจริง ที่เราเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาต้องเข้มแข็ง เปลือกของผลไม้มันแข็ง แต่เนื้อในมันอ่อนหวานนะ เนื้อในมีรสชาติมาก นี่เหมือนกันเราต้องมีสัจจะมีความจริงด้วยความองอาจกล้าหาญ แล้วจิตใจมันเป็นไปนี้ แล้วตรวจสอบมันเข้ามา ถ้ามันเป็นจริง วิปีศสนาบ่อยครั้งเข้าถึงที่สุดนะพอมันขาด กายเป็นโพธิ จิตเป็นกระจกใส แล้วโลกนี้ราบ ราบหมดเลย แล้วราบอย่างไร เห็นอย่างไรถึงโลกนี้ราบเป็นหน้ากอง

ในมุตโตทัยหลวงปู่มั่นเห็นไหม เวลาโลกนี้ราบหมดเลย เวลามันรวมใหญ่ คำว่ารวมใหญ่เห็นไหมอัปนาสมาธิของเขา อัปนาสมาธิ คำว่ารวมใหญ่ รวมใหญ่ด้วย

ปัญญาญาณ ไม่ใช่รวมใหญ่ด้วยอุปนาสมาธิ รวมใหญ่อย่างนี้มันขาดหมดเห็นใหม่ ขาดขาดหมดเลย โลกนี้ราบหมดเลย ถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์เห็นใหม่ ก็จะเป็นนิพพาน แต่ถ้ามีหลักมีเกณฑ์เห็นใหม่เราต้องต่อสู้อย่างต่อไป มรรค ๔ ผล ๔ สติ มหาสติ สิ่งที่เป็นสติปัญญาขบวนการของมันสิ้นสุดได้

แล้วจะทำงานต่อไปเห็นใหม่ กะลาอย่างนี้ กะลานั้นมันก็มีกะลาไม้ กะลาเหล็ก กะลาที่มีคุณค่า ใสนี้เป็นกะลาเพชรกับกะลาทอง เรากล้าทำลายมันใหม่ นี่เหมือนกันสิ่งที่พอมันถึงที่สุดแล้ว ถ้ามันมีคุณค่าขนาดนั้น จิตใจเราไม่กล้าไปแตะต้องมัน ถ้าจิตใจไม่กล้าไปแตะต้องมัน มันต้องเป็นมหาสติใจ ต้องมีวุฒิภาวะที่สูงกว่า ถึงมีสติ มีปัญญา มีมหาสติ มหาปัญญา แล้วมันจะมีสติอัตโนมัติ มรรค ๔ ผล ๔ มรรค ระดับของมรรคแตกต่างกัน ไม่ใช่ชื่ออื่นๆ เบื่อๆแล้วมันจะทะลุไปหมด ไม่มีหอรอก เป็นไปไม่ได้ หอรอก

คนเราเจ็บไข้ได้ป่วยเห็นใหม่ เจ็บไข้ได้ป่วยด้วยแผลภายนอก เขาก็ใช้ยาภายนอก คนเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยภายใน เขาก็ใช้ยาภายใน คนเจ็บไข้ได้ป่วยด้วยโรคด้วยการผ่าตัด เขาก็ต้องใช้การผ่าตัด เขาไม่มีหอรอกว่าคนที่เจ็บไข้ได้ป่วยภายนอกแล้วใช้ยาแดงทา เวลาคนเจ็บไข้ได้ป่วยจากภายในก็ผ่ามาเอายาแดงทา มันเป็นไปไม่ได้หอรอก มรรค ๔ ผล ๔ วุฒิภาวะการกระทำของจิตมันแตกต่างกัน กะลาที่มันครอบงำอยู่ มันมีคุณค่าหลากหลาย กะลาไม้ กะลาอะไรต่างๆ ทูบมันก็แตก กะลาเพชรกะลาทองไม่กล้าตีกล้วมันแตก ไม่กล้า ถ้าไม่กล้าแล้วทำยังไง

นี่ก็เหมือนกันถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันมีมหาสติ มหาปัญญาเข้ามา มันต้องละเอียดอ่อนเข้ามา แล้วหาให้เจอ จิตสงบแล้วนะ ถ้าจับต้องก็เลศไม่ได้ มันไม่เห็นหอรอก มันว่างหมด มันปล่อยหมด หากายไม่เจอ ถ้าหากายอย่างนี้เจอมันจะเป็นอสุภะ การพิจารณาครั้งแรก กะลาครั้งแรกมันเป็นพิจารณากาย สักกายทิฐิ พิจารณากายโดยสัมมาสมาธิ แล้วพิจารณากายโดยกลับคืนสู่แร่ธาตุของมัน

แล้วพิจารณากายมันจะกลายเป็นอสุภะ คำว่าพิจารณาอสุภะๆ ก็ว่ากันไป อสุภะมันเป็นในกะลา เวลาพิจารณาอสุภะแล้วเห็นใหม่ เมื่อก่อนเห็นอะไรมันก็มีกามราคะ มันชอบใจเขาไปหมด เดียวนี้จิตใจมันทันแล้วมันปล่อย มันปล่อยอะไร นี่พอจิตใจเดี๋ยวนี้มัน

ทันแล้วนะ เดี่ยวนี่อยู่ไหนก็ได้วะ มันอยู่ไหนก็ได้ ก็มันหินทับหญ้าไว้ไง อย่าเพลินนะ อย่าเพลิน ถ้าเพลินเดี๋ยวเรีบร้อย

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันจะเห็นอสุภะ จิตมันต้องละเอียดเข้ามา ความละเอียดเข้ามาของมัน จิตมันมีกำลังของมันเข้ามา ละเอียดเข้ามา แล้วมันออกมา ออกหามันเป็นอสุภะ สิ่งที่เป็นอสุภะมันจะไปทำลายกามราคะ กามราคะ ปฏิฆะในหัวใจ สิ่งทีในหัวใจนี้ ข้อมูลในหัวใจกามฉันทะ พิจารณาซ้ำพิจารณาซากอยู่นั่นแหละ เพราะอย่างนี้มันต้องใช้ความละเอียดอ่อนเพราะเป็นมหาสติ มหาปัญญา

กิเลสนี้เป็นกิเลสตัวพ่อ กิเลสตัวหลาน กิเลสตัวลูกมันทำลายไปแล้ว กิเลสตัวพ่อ ถ้าเป็นอวิชชากิเลสตัวปู่ละ กิเลสตัวพ่อ คำว่าพ่อวัยทำงานนะ วัยคนทำงานที่เป็นเจ้าของบริษัท วัยทำงานของผู้อำนวยการ เขาบริหารจัดการของเขา เขามีความชำนาญของเขา มาก แล้วเราจะเข้าไปให้รู้เท่าเขา รู้เท่าเขาละ ถ้ารู้เท่ามันก็จับกะลานั้นได้

แล้วพอรู้เท่า จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นจิตต่างๆ มันจับของมันแล้วมันพิจารณาของมัน พอมันพิจารณาของมันนะมันแยกแยะของมัน มันมีความชำนาญของมัน มันมีความคล่องตัวของมัน เพราะสิ่งนี้มันรื้อถอนนะ ถ้ารื้อถอนกามราคะ รื้อถอนกามภพมันเป็นเรื่องใหญ่โตมาก เพราะจิตถ้ามันวิปัสสนาจนถึงทำลายกะลาอันนี้แล้ว จิตดวงนี้จะไม่กลับมาเกิดในกามภพเลย คิดดูสิ กามภพตั้งแต่พรหมลงมา ถ้ามันเกิดเป็นพรหมก็เป็นพรหม ๕ ชั้น ไม่ใช่พรหมปุถุชน พรหมปุถุชน พรหมที่ยังเวียนตายเวียนเกิด มันมีนี่กามภพ รูปภพ อรูปภพ

แต่ถ้าเป็นพระอนาคา ทำลายกามภพแล้ว มันไปอยู่พรหมตั้งแต่สุทธาวาสขึ้นไป มันแตกต่างกัน ความแตกต่างของจิต ความแตกต่างของคุณสมบัติของมัน ความแตกต่างของปัญญา ความแตกต่างเห็นใหม่ ถ้าเป็นในกะลามันก็มั่วไปหมด ในกะลามันก็จับฉันทะไปไม่ถูก พุทธธรรมะพระพุทธเจ้าณะแต่ลับสน พุทธธรรมะพระพุทธเจ้ากลับกลอก เดี่ยวได้ เดี่ยวไม่ได้ เดี่ยวขาด เดี่ยวไม่ขาด ขาดแล้วก็เวียนไปเวียนกลับ ไม่มีอะไรจริงจังเลย

